

Strasbourg, 22.11.2016.
COM(2016) 723 final

2016/0359 (COD)

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o okvirima za preventivno restrukturiranje, pružanju druge prilike i mjerama za povećanje učinkovitosti restrukturiranja i postupaka u pogledu nesolventnosti i razrješenja te izmjeni Direktive 2012/30/EU

(Tekst značajan za EGP)

{SWD(2016) 357 final}

{SWD(2016) 358 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Stečajni propisi pokrivaju širok raspon mjera od rane intervencije prije nego društvo zapadne u ozbiljne teškoće, pravovremenog restrukturiranja da bi se osiguralo očuvanje održivih dijelova poslovanja, likvidacija imovine u slučaju kada se društva ne mogu sačuvati na drugi način te naposljetku do pružanja druge prilike poštenim poduzetnicima putem razrješenja od dugova.

Funkcionalni stečajni okvir koji pokriva sve te mjere ključan je dio dobrog poslovnog okruženja jer pruža podršku trgovini i ulaganju¹, pomaže stvaranju i očuvanju radnih mjesta i pomaže gospodarstvima da lakše podnesu udarce na gospodarstvo koji uzrokuju visoke razine loših kredita i nezaposlenosti. Sve su to ključni prioriteti Europske komisije.

Stečajna pitanja imaju snažnu dimenziju unutar Unije. Međusobno sve povezanije jedinstveno tržište uz sve jaču digitalnu dimenziju znači da je jako malo društava isključivo nacionalno kada se razmatraju aspekti poput baze klijenata, lanca opskrbe, opsega djelatnosti, investitora i baze kapitala (između ostalog). Važno je napomenuti da stečajna pitanja također odvrćaju od prekograničnog širenja i ulaganja. Brojni ulagači navode nesigurnost po pitanju stečajnih propisa ili rizika od dugih ili složenih stečajnih postupaka u drugim zemljama kao glavni razlog zbog kojeg se ne ulaže ili stupa u poslovni odnos izvan vlastite zemlje. Veći stupanj usklađenosti u stečajnom pravu stoga je općenito ključan za funkcionalno jedinstveno tržište i za pravu uniju tržišta kapitala. Iz tog je razloga to pitanje dugo privlačilo značajan interes na razini EU-a.

Povećana konvergencija stečajnih postupaka i postupaka restrukturiranja prekograničnim bi ulagačima osigurala veću pravnu sigurnost te potaknula pravovremeno restrukturiranje održivih društava u financijskim poteškoćama. Neučinkoviti i različiti stečajni zakoni investitorima otežavaju procjenu kreditnog rizika, posebno kada razmatraju prekogranična ulaganja. Veća prekogranična podjela rizika, jača i likvidnija tržišta kapitala te diverzificirani izvori financiranja poslovanja iz EU-a poboljšat će financijsku integraciju, smanjiti troškove dobivanja kredita i povećati konkurentnost EU-a.

Restrukturiranje i stečaj

Danas u Europi polovina svih poslovanja ne opstane dulje od pet godina². Broj stečajeva trgovačkih društava narastao je otkako je gospodarska kriza doživjela vrhunac 2009. godine i ostaje visok, iako se čini da se taj trend sada preokreće. U nekoliko država članica teži se tome da se održiva poduzeća u financijskim poteškoćama usmjeravaju prema likvidaciji, a ne prema ranom restrukturiranju. Procjenjuje se da EU-u 200 000 poduzeća ode u stečaj svake godine (ili 600 dnevno), što rezultira izravnim gubitkom 1,7 milijuna radnih mjesta svake godine. Svaki je četvrti od njih prekogranični stečaj, odnosno uključuje vjerovnike i dužnike u više od jedne države članice EU-a³. Značajan postotak tvrtki i povezanih radnih mjesta mogao

¹ Komisijin Godišnji pregled rasta za 2016. (COM(2015) 690 final, 26. studenoga 2015.) izričito je prepoznao da je važnost „stečajnih okvira koji dobro funkcioniraju” presudna za odluke o ulaganju

² Prema istraživanju Flash Eurobarometer 354 (2012.), koje je pokazalo i da 43 % Europljana ne bi pokrenulo poslovanje iz straha od neuspjeha (str. 72).

³ Radni dokument službi Komisije, Procjena utjecaja uz Preporuku Komisije o novom pristupu stečaju i nesolventnosti poduzeća SWD(2014) 61 final, 12. ožujka 2014., str. 2.

bi se sačuvati kad bi preventivni postupci postojali u svim državama članicama u kojima one imaju upravu, imovinu ili vjerovnike. Usto, kad su na raspolaganju pravovremeni postupci preventivnog restrukturiranja, moguće je djelovati prije nego što poduzeća prestanu vraćati zajmove. Time bi se doprinijelo smanjenju rizika da se zajmovi pri konjunktornom padu pretvore u loše kredite, čime se smanjuje povezani negativan utjecaj na financijski sektor. No prekogranična dimenzija i troškovi različitih stečajnih okvira mnogo su širi. Kao prvo, iako vjerovnici u svom lancu opskrbe mogu imati dobavljače koji su isključivo domaća poduzeća, ako neki dobavljač ima financijske poteškoće i ne može se spasiti, to može imati negativne učinke koji mogu dovesti do stečaja prekograničnog društva. Učinak tih prekograničnih stečajeva može biti iznimno velik jer je vjerojatnije da se radi o većim poslovanjima. Kao drugo, neki prekogranični vjerovnici društva (posebno MSP-ovi) mogu radije odustati od prekograničnih potraživanja jednostavno zato što bi im to bilo preskupo, primjerice ako je potrebno lokalno pravno savjetovanje. Naposljetku, očekuje se da će budući razvoji jedinstvenog tržišta dovesti do više društava s prekograničnim poslovanjima te tako i do više stečaja s prekograničnim učincima. Veliko tržište posebno je potrebno inovativnim društvima da bi mogla napredovati i izbjeći stečaj u prvih pet godina.

Kvaliteta okvira za restrukturiranje i stečaj u državama članicama izravno utječe na stope povrata za vjerovnike. Pokazatelji Svjetske banke ukazuju na to da u EU-u stope povrata variraju između 30 % u Hrvatskoj i Rumunjskoj i 90 %⁴ u Belgiji i Finskoj. Stope povrata više su u gospodarstvima u kojima je restrukturiranje najčešći stečajni postupak. U takvim gospodarstvima vjerovnici u prosjeku mogu očekivati povrat potraživanja od 83 % naspram prosjeka od 57 % u postupcima likvidacije⁵. Iako rezultati odražavaju i gospodarske faktore poput općeg stanja gospodarstva, za postizanje boljih rezultata za društvo ističe se važnost sveobuhvatnog stečajnog okvira ukorijenjenog u jakom institucionalnom i kulturalnom okruženju.

Elementi postupaka preventivnog restrukturiranja koji utječu na učinkovitost te tako i na broj spašenih poslovanja i njihovu dugoročnu održivost znatno se razlikuju između država članica. Primjerice, učinkoviti okvir trebao bi zahtijevati da poslovanje u poteškoćama ima pristup postupcima preventivnog restrukturiranja što je ranije moguće. Međutim, u nekoliko država članica dužnici ne mogu restrukturirati svoje dugove prema vjerovnicima prije nego što stvarno postanu nesolventni, ili se, ako to učine, suočavaju s vrlo strogim ili skupim uvjetima pristupa.

Uvjeti za odgodu provedbe ovrhe za podršku pregovora o restrukturiranju također su vrlo različiti: u nekim zemljama takva odgoda nije moguća, dok u ostalima postoje brojne mogućnosti trajanja i iznimaka. Kada vjerovnici donose planove, pravila u državama članicama znatno se razlikuju u pogledu formiranja kategorija, mogućnosti restrukturiranja samo s određenim vjerovnicima ne dirajući prava neuključenih vjerovnika, potrebne većine i uvjeta potrebnih da bi sudsko ili upravno tijelo potvrdilo plan restrukturiranja. Zaštita novog financiranja i privremenog financiranja (osnovnih elemenata za osiguravanje uspjeha planova restrukturiranja) također se razlikuje u državama članicama: od minimalne zaštite od tužbi radi pobijanja dužnikovih radnji do provođenja prioriteta nad postojećim dugovima u narednim stečajnim postupcima. U konačnici uključivanje sudskih ili upravnih tijela i upravitelja koje su dodijelila sudska ili upravna tijela u rasponu je od minimalnoga do punog uključivanja.

⁴ Indeks poslovanja Svjetske banke za 2016.

⁵ Indeks poslovanja Svjetske banke za 2016.

Takva odstupanja gotovo posve onemogućuju plan restrukturiranja za prekograničnu grupu društava s podružnicama u više od dvije države članice⁶.

Druga prilika

U brojnim državama članicama za odlazak u stečaj treba više od tri godine, ali poštenu poduzetnici mogu razriješiti dugove i započeti iznova. Nedovoljni okviri druge prilike imaju za posljedicu to da su mnogi poduzetnici zapeli u dugove što ih tjera u sivu ekonomiju ili su se morali preseliti u druge jurisdikcije koje imaju povoljniji režim. Preseljenje je skupo za vjerovnike koji bi morali u obzir uzeti dodatni rizik da bi poduzetnik mogao dobiti brže razrješenje u drugoj jurisdikciji. Preseljenje podrazumijeva i visoke gospodarske i ljudske troškove za poduzetnike jer bi prema Uredbi (EU) br. 2015/848 o postupku u slučaju nesolventnosti⁷ oni možda trebali imati poslovni nastan u državi članici određeno vrijeme prije nego im se dopusti podnošenje zahtjeva za razrješenje u toj jurisdikciji. Nadalje, dokazi pokazuju da kraća razdoblja davanja razrješnice imaju pozitivan učinak i na potrošače i na ulagače, jer brže ponovno ulaze u cikluse potrošnje i ulaganja. Za uzvrat to potiče poduzetništvo.

Samo razrješenje od duga možda u nekim državama članicama nije dovoljno da bi se poduzetnicima omogućilo pokretanje nove poslovne aktivnosti, odnosno ako je stečaj popraćen naredbom o zabrani koja traje tijekom duljeg vremenskog razdoblja i koja se može izdati bez razmatranja o tome je li poduzetnik djelovao u dobroj vjeri. Da bi se poštenim poduzetnicima dala učinkovita druga prilika, zabrane povezane s prezaduženošću također trebaju biti vremenski ograničene tako da isteknu najkasnije po završetku razdoblja davanja razrješnice. Osobni podaci koji se upotrebljavaju u vezi s prezaduženošću dužnika trebaju biti odgovarajući, relevantni i ograničeni na ono što je potrebno u odnosu na svrhe za koje se obrađuju i čuvaju u obliku koji im omogućuje identifikaciju subjektivih podataka koja nije dulja od onog što je potrebno za svrhe u koje se osobni podaci obrađuju. Opća uredba o zaštiti podataka⁸ koja zamjenjuje Direktivu 95/46/EZ i koja će se primjenjivati od 25. svibnja 2018. dodatno pojašnjava pravni okvir i zahtjeve pri obradi osobnih podataka.

Prezaduženost fizičkih osoba velik je gospodarski i društveni problem. S nepodmirenim dugovanjima trajno se susreće 11,4 % europskih građana, često za komunalne račune⁹. To je uglavnom zbog nepovoljnih makroekonomskih uvjeta u kontekstu financijske i gospodarske krize (npr. nezaposlenost) u kombinaciji s osobnim okolnostima (npr. rastava, bolest).

To ne utječe samo na poduzetnike. Iako potrošači uglavnom imaju isti tretman prema nacionalnim stečajnim pravima, to nije slučaj u svim državama članicama. To rezultira povećanim troškovima za sustave socijalne sigurnosti država članica i gospodarskim posljedicama poput smanjene potrošnje, radne aktivnosti i gubitka prilika za rast prihoda.

Ukupna učinkovitost restrukturiranja, stečaja i druge prilike

⁶ Robert van Galen, Stephan Madaus, *Corporate Rescue*, 2013., str. 52.

⁷ Uredba (EU) br. 2015/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o stečajnim postupcima, SL L 141, 5.6.2015., str. 19.

⁸ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka i stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EC, SL L 119, 4.5.2016., str. 1.

⁹ http://ec.europa.eu/consumers/financial_services/reference_studies_documents/docs/part_1_synthesis_of_findings_en.pdf.

Prekomjerno trajanje postupaka restrukturiranja, stečaja i razrješenja u nekoliko država članica važan je faktor koji pokreće niske stope povrata i odvraća ulagače od poslovanja u nadležnostima u kojima postoji rizik od predugog trajanja postupaka. U polovini država članica stečaj se rješava za dvije do četiri godine¹⁰. Osim u tri države članice, trajanje postupaka nije se popravilo u zadnje četiri godine, a u dvije države članice trajanje postupaka se u istom vremenskom roku povećalo. Posebni aspekti koji imaju važnu ulogu u trajanju postupaka na razini su specijalizacije sudaca te tako i njihove sposobnosti donošenja brzih odluka, profesionalizma upravitelja u području restrukturiranja, stečaja i druge prilike te uvođenja digitalnih komunikacijskih sredstava u tim postupcima. Specijalizirani stečajni upravitelji i suci te dostupnost digitalnih alata mogu uvelike doprinijeti smanjenju trajanja postupaka, manjim troškovima i poboljšanju kvalitete pomoći ili nadzora.

Unatoč poboljšanju konjunkturalnih uvjeta razina loših kredita, čiji se broj naglo povećao u gotovo svim državama članicama uslijed gospodarske krize, ostaje visoka. Visoke razine loših kredita imaju izravnu posljedicu na kapacitet banaka za podržavanje rasta¹¹. U nekim su državama članicama ciljane reforme imale pozitivan učinak. Međutim, činjenica da su loši krediti i dalje brojni u Europskoj uniji ukazuje na to da treba poduzimati daljnje mjere kako negativan međusobni utjecaj slabe kvalitete imovine, usporenih kreditnih trendova i niskog rasta ne bi postao uobičajen. Mjere za povećanje učinkovitosti okvira restrukturiranja, stečaja i druge prilike doprinijele bi učinkovitom upravljanju kreditima sa statusom neispunjenja obveza i smanjenju akumuliranja loših kredita u bankovnim bilancama¹². Tim bi se mjerama doprinijelo i povećanju preostale vrijednosti koju vjerovnici mogu očekivati ako se omogući ranije i brže restrukturiranje ili sanacija dužnika koji se suočavaju s financijskim poteškoćama. Konačno, te mjere mogu poslužiti i za izbjegavanje budućeg nagomilavanja loših kredita jer se nad kreditima na kojima prestaje provedba može učinkovitije provesti ovrha. Poboljšanje pravnog okruženja ovršnih režima neće u potpunosti riješiti pitanje postojećih loših kredita za koje su već počeli ovršni postupci. Međutim, pojačavanje pravnog okruženja moglo bi pomoći ubrzati preostale korake postupaka. Na taj način reforme stečajnog prava mogu dopunjavati ostale aktualne reforme na razini EU-a u sektoru bankarstva i u pogledu tržišta kapitala.

Cilj prijedloga

Ključni je cilj prijedloga smanjenje najznačajnijih prepreka slobodnom protoku kapitala što proizlazi iz razlika u okvirima restrukturiranja i stečaja u državama članicama. Cilj je da sve države članice uspostave ključna načela o učinkovitim okvirima preventivnog restrukturiranja i druge prilike i mjere da bi se sve vrste stečajnih postupaka učinile učinkovitijima smanjenjem njihova trajanja i povezanih troškova te poboljšanjem njihove kvalitete. Točnije, takvi okviri usmjereni su na pomoć povećanju ulaganja i prilika za zapošljavanje na jedinstvenom tržištu, smanjenje nepotrebnih likvidacija održivih društava, izbjegavanje nepotrebnih gubitaka radnih mjesta, sprječavanje nagomilavanja loših kredita, olakšavanje prekograničnih restrukturiranja i smanjenje troškova i povećanje prilika za novi početak poštenih poduzetnika.

¹⁰ Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2016.

¹¹ Prema članku IV. MMF-ove revizije europodručja „visoke razine loših kredita i dugova unazadile su bankovne zajmove i ulaganje, ograničavajući prolaz jednostavnijih financijskih uvjeta; MMF: Politike europodručja – odabrana pitanja, Izvješće MMF-a o pojedinim državama br. 15/205, srpanj 2015., Politike europodručja, Izvješće MMF-a o pojedinim državama br. 15/2014, srpanj 2015., str. 61.

¹² „Ususret dovršetku bankarske unije”, Europska komisija, COM(2015) 587 final, 24. studenog 2015.

Da bi okviri restrukturiranja bili učinkovitiji, uz ključna načela nužna su i usmjerenija pravila. Pravila o dužnostima brige voditelja društava koja se približavaju stečaju također imaju značajnu ulogu u razvoju kulture spašavanja poslovanja umjesto njihove likvidacije, jer oni potiču rano restrukturiranje, sprečavaju loše postupanje i gubitke za vjerovnike koji se mogu izbjeći. Jednako su važna i pravila o alatima za rano upozoravanje.

Prijedlogom se ne usklađuju ključni stečajni aspekti poput pravila o uvjetima za pokretanje stečajnih postupaka, zajedničke definicije stečaja, rangiranja potraživanja i tužbe radi pobijanja dužnikovih radnji u širem smislu. Iako bi takva pravila bila korisna za postizanje pune pravne sigurnosti, kako su potvrdili brojni dionici u javnom savjetovanju¹³, trenutačna se raznolikost pravnih sustava država članica u pogledu stečajnih postupaka čini prevelikom da bi se premostila s obzirom na brojne poveznice između stečajnog prava i povezanih područja nacionalnog prava, poput poreznog prava, radnog prava i socijalne sigurnosti. Propisana usklađenost mogla bi zahtijevati dalekosežnije promjene trgovačkog prava, građanskog prava i prava trgovačkih društava, pri čemu se fleksibilnijim odredbama riskira nepostizanje željenih promjena. Nadalje, pravila povezana s podnošenjem i provjerom potraživanja navedenih u Komunikaciji Komisije od prosinca 2012.¹⁴ od prilično su male važnosti s obzirom na poboljšanja koja donosi Uredba o postupku u slučaju nesolventnosti¹⁵.

Umjesto toga ovaj je prijedlog usmjeren na rješavanje najvažnijih problema koji se mogu riješiti usklađivanjem. Stečajni postupci moraju se prilagoditi da bi se dužnicima u financijskim poteškoćama omogućilo rano restrukturiranje. Pravila koja bi ovome doprinijela uključuju ukidanje obveze podnošenja zahtjeva za pokretanje stečajnog postupka kada je dužnik i dalje u formalnom stečajnom postupku jer bi u protivnom takvo podnošenje moglo spriječiti postizanje ciljeva restrukturiranja; te u režimu tužbi radi pobijanja dužnikovih radnji u stečajnim postupcima za zaštitu transakcija zaključenih u dobroj vjeri s obzirom na preventivno restrukturiranje dužnika. Prijedlog također pokriva one mjere povezane sa stečajem koje imaju izravan utjecaj na trajanje postupaka, poput specijalizacije sudaca i stručnosti upravitelja te koje su usko povezane s okvirom preventivnog restrukturiranja poput zaštite novog financiranja od tužbi radi pobijanja dužnikovih radnji.

U cilju poticanja poduzetništva, poduzetnici i upravitelji društava ne trebaju biti stigmatizirani kad ne uspiju u svojim poštenim poslovnim nastojanjima. Pojedince ne bi trebalo odvracati od poduzetničke aktivnosti ili im uskraćivati mogućnost druge prilike. Procjenjuje se da bi pružanje prave druge prilike poduzetnicima za ponovno pokretanje poslovanja stvorilo tri milijuna radnih mjesta diljem Europe¹⁶.

Komisija je u osmišljavanju prijedloga vodila računa o tome da se postigne odgovarajuća ravnoteža između interesa dužnika i vjerovnika, osiguravajući zaštitne mjere kada predložene mjere imaju potencijalno negativan učinak na prava strana.

Prije svega, prijedlog je usmjeren na poboljšanje kulture spašavanja u EU-u. Pravila o restrukturiranju poslovanja i pravima dioničara pretežno će doprinijeti pravilima „prevencije”, pravilima o tužbama radi pobijanja dužnikovih radnji, stečajnim upraviteljima i sudskim ili upravnim tijelima za „povrat vrijednosti” i pravila o drugoj prilici za „razrješenje od dugova”. Osim gospodarske dobiti ostvarit će se i pozitivan društveni utjecaj.

¹³ http://ec.europa.eu/justice/newsroom/civil/opinion/160321_en.htm

¹⁴ Europska komisija: Komunikacija „Novi europski pristup stečaju i nesolventnosti poduzeća” COM(2012) 742.

¹⁵ SL L 141/19.

¹⁶ Godišnje izvješće europskih MSP-ova za 2015./2016., str. 54.

Prijedlog određuje zajedničke ciljeve u obliku načela ili u obliku usmjerenih detaljnih pravila, gdje je to potrebno. Ciljajući na postizanje potrebne jedinstvenosti okvira diljem EU-a, prijedlog daje fleksibilnost državama članicama u postizanju ciljeva primjenom načela i usmjerenih pravila na način koji odgovara njihovim nacionalnim kontekstima. To je posebno važno jer neke države članice već imaju uspostavljene funkcionalne elemente okvira. Cilj nije uplitanje u područja koja dobro funkcioniraju, već utemeljenje zajedničkih okvira za čitavi EU da bi se osiguralo učinkovito restrukturiranje, druga prilika i učinkoviti postupci i na nacionalnoj i na prekograničnoj razini.

Poticanje radnih mjesta i rasta u Europi zahtijeva snažniju kulturu spašavanja koja pomaže održivim poslovanjima restrukturiranje i nastavak rada uz usmjeravanje poduzeća koja nemaju šansu za preživljavanje zbog brze likvidacije i koja poštenim poduzetnicima daje drugu priliku u nevolji. Taj je prijedlog važan korak prema takvoj promjeni kulture.

Institucionalna podloga

Europski parlament je 2011. godine donio Rezoluciju o stečajnom postupku¹⁷ koja je sadržavala preporuke za usklađivanje specifičnih aspekata materijalnog stečajnog prava, uključujući restrukturiranja i prava trgovačkih društava. Iste je godine Vijeće pozvao države članice na smanjenje razdoblja davanja razrješnice i podmirenja duga za poštene poduzetnike nakon stečaja na najviše tri godine do 2013. godine¹⁸.

Uz takvu podlogu i uz prepoznavanje značajnih razlika između nacionalnih stečajnih okvira, Europska komisija u prosincu 2012. godine izdala je Komunikaciju¹⁹ koja je isticala potrebu za pristupom korak-po-korak u određenim područjima u kojima bi razlike između domaćeg stečajnog prava mogle otežati funkcioniranje učinkovitog jedinstvenog tržišta²⁰. Prva od aktivnosti ovog pristupa bila je izmjena i dopuna Uredbe (EZ) br. 1346/2000²¹. To se provelo donošenjem Uredbe (EU) 2015/848 o postupku u slučaju nesolventnosti²². Ova se Uredba usredotočuje na rješavanje sukoba nadležnosti i prava u prekograničnim stečajnim postupcima i osigurava priznavanje presuda povezanih sa stečajem diljem EU-a. Njome se ne usklađuju materijalna stečajna prava država članica.

Kao sljedeći korak Komisija je 2014. godine usvojila Preporuku o restrukturiranju i drugoj prilici²³. Preporuka je usmjerena na restrukturiranje i drugu priliku, jer se smatralo da bi djelovanje na ta dva polja na razini EU-a donijelo navise dodane vrijednosti²⁴. Preporukom su države članice pozvane na uvođenje učinkovitih predstečajnih postupaka s ciljem pomaganja

¹⁷ Izvješće s preporukama Komisije o stečajnom postupku u kontekstu prava trgovačkih društava EU-a, 2011/2006(INI), 17. listopada 2011.

¹⁸ Zaključci vijeća o reviziji „Akta o malom poduzetništvu” za Europu doneseni 30. svibnja 2011., 10975/2011, dostupni na <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%2010975%202011%20INIT>.

¹⁹ Europska komisija: „Novi europski pristup neuspjehu i nesolventnosti poduzeća”, COM(2012) 742, 12. prosinca 2012.

²⁰ Druga prilika za poduzetnike, razdoblja davanja razrješnice, pokretanje stečajnog postupka i postupka restrukturiranja, podnošenje zahtjeva i njihova provjera, promicanje planova restrukturiranja.

²¹ SL L 160, 30.6.2000, str. 1.

²² SL L 141, 5.6.2015, str. 19.

²³ C(2014) 1500 završna verzija, 12. ožujka 2014.

²⁴ Procjena utjecaja uz Preporuku Komisije o novom pristupu stečaju i nesolventnosti, SWD(2014) 61 final, 12. ožujka 2014.

održivim dužnicima da restrukturiraju i tako izbjegnu stečaj i (ii) pružanje druge prilike za poduzetnike čime im se omogućuje razrješenje u roku od tri godine nakon stečaja.

Nakon prilagodbe provedene su dvije evaluacije provedbe u 2015. i 2016. godini²⁵. Te su revizije pokazale da unatoč tome što je Preporuka dala korisne smjernice za države članice koje provode reforme u području stečaja to nije proizvelo željeni učinak u pogledu dosljednih promjena u svim državama članicama, čime bi se olakšalo spašavanje poduzeća u financijskim poteškoćama i pružanje druge prilike poduzetnicima. To se duguje njenoj tek djelomičnoj provedbi u značajnom broju zemalja članica, uključujući one koje su pokrenule reforme.

I dalje postoje države članice u kojima se poslovanje ne može restrukturirati prije nego što postane nesolventno. Iako su neke od ostalih država članice uvele nove postupke preventivnog restrukturiranja ta se pravila razlikuju samo u nekoliko aspekata Preporuke. Nekoliko je država članica od donošenja Preporuke za drugu priliku po prvi put uvelo režim razrješenja od duga za fizičke osobe. Međutim, važna odstupanja preostaju tijekom trajanja razdoblja davanja razrješnice. Takve razlike u pravnim okvirima država članica znače trajnu pravnu nesigurnost, dodatne troškove za ulagače u procjeni njihovih rizika, manje razvijena tržišta kapitala i trajne prepreke za učinkovito restrukturiranje održivih tvrtki u EU-u, uključujući prekogranične grupe poduzeća.

„Izvjeste pet predsjednika” od 22. lipnja 2015. o „Dovršetku europske ekonomske i monetarne unije” navodi stečajno pravo kao jednu od najvažnijih prepreka koje sprječavaju integraciju tržišta kapitala u europodručju i izvan njega²⁶.

U tom je kontekstu Akcijski plan o Uniji tržišta kapitala²⁷ iz 2015. godine najavio zakonodavnu inicijativu o poslovnoj nesolventnosti, uključujući rano restrukturiranje i drugu priliku. Namjena inicijative je rješavanje glavnih prepreka slobodnog protoka kapitala i izgradnja nacionalnih režima koji dobro funkcioniraju. Uz to je Strategija jedinstvenog tržišta najavila da će Komisija podržati poštene poduzetnike te predložiti zakonodavstvo kojim će se osigurati da države članice pružaju regulatorno okruženje koje može riješiti stečaj bez da se poduzetnike odvraća od iskušavanja novih ideja²⁸.

Zaključcima Vijeća od srpnja 2016. godine o planu za ispunjenje Bankarske unije istaknut je značaj rada Komisije na zakonodavnim prijedlozima za minimalno usklađivanje u području stečajnog prava u kontekstu Unije tržišta kapitala (CMU), uzimajući u obzir da se time može pomoći i nastojanjima za smanjenje budućih razina loših kredita²⁹.

U novije vrijeme Komisija je u Komunikaciji o Uniji tržišta kapitala – ubrzavanje reforme ponovno navela da neučinkovitosti i razlike u nacionalnim stečajnim okvirima uzrokuju

²⁵ Procjena provedbe Preporuke Komisije od 12. ožujka 2014. o novom pristupu stečaju i nesolventnosti, 30. rujna 2015., (dostupno na: http://ec.europa.eu/justice/civil/commercial/insolvency/index_en.htm)

²⁶ „Dovršetak europske ekonomske i monetarne unije”, izvješće Jean-Claudea Junckera u uskoj suradnji s Donaldom Tuskom, Jeroenom Dijsselbloemom, Marijom Draghijem i Martinom Schulzom (takozvanih „pet predsjednika”), 22. lipnja 2015., str. 10.

²⁷ Akcijski plan o izgradnji Unije tržišta kapitala COM(2015) 468 final, str. 25.

²⁸ Poboljšanje jedinstvenog tržišta: više prilika za ljude i poslovanje, Europska komisija, COM(2015) 550, final, str. 6.

²⁹ Zaključci Vijeća od 17. lipnja 2016. http://www.consilium.europa.eu/press-releases-pdf/2016/6/47244642837_en.pdf

pravnu nesigurnost, prepreke vjerovnicima pri povratu vrijednosti i prepreke učinkovitom restrukturiranju održivih poduzeća u EU-u, uključujući prekogranične grupe³⁰.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u određenom području**

Uredba o prekograničnim stečajnim postupcima

Od 26. lipnja 2017. Uredba (EU) 2015/848³¹ zamijenit će Uredbu Vijeća (EZ) 1346/2000. Uredba 2015/848 bavi se problemima nadležnosti, važećeg zakona, priznavanja i provođenja stečajnih odluka kao i koordinacijom prekograničnih stečajnih postupaka. Njome se označava važeći zakon, odnosno restrukturiranje i stečajne postupke koji već postoje u državama članicama i osigurava njihovo priznavanje diljem EU-a. Preinačena Uredba pokriva i brojne vrste stečajnih postupaka, uključujući preventivne/predstečajne postupke i određene osobne stečajne postupke pod uvjetom da ispunjavaju određene uvjete (npr. predstečajni postupci moraju biti najranije dostupni u slučaju kada je mogućnost stečaja izvjesna, postupci moraju uključiti sve ili značajan dio vjerovnika dužnika i moraju biti javni).

Međutim, Uredba 2015/848 ne obvezuje države članice da uvedu specifične vrste postupaka ili da osiguraju da su njihovi postupci učinkoviti u promicanju preventivnih restrukturiranja i druge prilike.

Prijedlog bi stoga bio dopuna Uredbi 2015/848 time što bi od država članica zahtijevao da osiguraju da su njihovi nacionalni postupci preventivnog restrukturiranja u skladu s određenim minimalnim načelima učinkovitosti.

Preporuka o novom pristupu stečaju i nesolventnosti

Cilj te Preporuke upućene državama članicama bio je određivanje minimalnih standarda za: (i) postupke preventivnog restrukturiranja kojima se dužnicima u financijskim poteškoćama omogućava restrukturiranje u ranoj fazi s ciljem izbjegavanja stečaja i (ii) razrješenje od dugova unutar određenih rokova za poštene poduzetnike koji su bankrotirali kao jedan od nužnih koraka da bi im se pružila druga prilika. Prijedlogom se osnažuju odredbe Preporuke iz 2014. te se premašuje njezin opseg utvrđivanjem usmjerenih pravila o povećanju učinkovitosti svih vrsta postupaka, uključujući postupke likvidacije.

Pravni okvir financijskih usluga

Posebni režim primjenjuje se na društva za osiguranje i društva za reosiguranje kako su definirana u članku 13. točkama 1. i 4. Direktive 2009/138/EZ³², kreditne institucije kako su definirane u članku 4. stavku 1. točki 1. Uredbe (EZ) br. 575/2013³³, investicijska društva i subjekte za zajednička ulaganja kako su definirani u članku 4. stavku 1. točkama 2. i 7. Uredbe (EZ) br. 575/2013, središnje druge ugovorne strane kako su definirane u članku 2. točki 1. Uredbe (EU) br. 648/2012³⁴, središnje depozitorije vrijednosnih papira kako su

³⁰ COM(2016) 601 final http://ec.europa.eu/finance/capital-markets-union/docs/20160913-cmu-accelerating-reform_en.pdf

³¹ Uredba (EU) 2015/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o postupku u slučaju nesolventnosti, SL L 141, 5.6.2015., str. 19–72.

³² Direktiva 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (SL L 335, 17.12.2009., str. 1.).

³³ Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1.).

³⁴ Uredba (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju (SL L 201, 27.7.2012., str. 1.)

definirani u članku 2. točki 1. Uredbe (EU) 909/2014³⁵ i ostale financijske institucije i subjekte navedene u članku 1. stavku 1. prvom podstavku Direktive 2014/59/EU³⁶. Za njih nacionalna nadzorna tijela imaju sveobuhvatne ovlasti intervencija kako je to prikladno da bi se takvi dužnici isključili iz postupaka preventivnog restrukturiranja predviđenih u ovom prijedlogu.

Ovaj prijedlog također ne dovodi u pitanje Direktivu 98/26/EZ o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru vrijednosnih papira³⁷, Direktivu 2002/47/EZ o financijskom kolateralu³⁸ i Uredbu (EU) br. 648/2012 o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju³⁹. To je važno da bi se izbjegla preklapanja između tih instrumenata i trenutanih prijedloga koja bi utjecala na sposobnost osiguranih vjerovnika za uporabu svog kolateralnog financijskog osiguranja koje je dao gospodarski subjekt, uključujući iznose nadoknade odobrene središnjim drugim ugovornim stranama ili središnjim bankama / Europskoj središnjoj banci ili financijskog kolaterala koji je nefinancijsko trgovačko društvo sklopilo s financijskom institucijom. Bez bonitetnog izuzeća takvih transakcija od provođenja odgoda može doći do negativnog utjecaja na stabilnost financijskih tržišta.

Direktive o zaštiti radnika

Odgovarajuće i pravovremeno informiranje i savjetovanje s radnicima poboljšava učinkovito postupaka restrukturiranja. Brojne direktive jamče pravo na informacije i savjetovanje prije restrukturiranja i/ili kolektivnih otkazivanja. Ovim se prijedlogom zadržavaju prava koja jamče Direktive 98/59/EZ⁴⁰, 2001/23/EZ⁴¹, 2002/14/EZ⁴², 2008/94/EZ⁴³ i 2009/38/EZ⁴⁴, bez intervencija te se uz to zahvaćenim radnicima daje pravo na glasovanje o planu restrukturiranja.

³⁵ Uredba (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni Direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012 (SL L 257, 28.8.2014., str. 1.)

³⁶ Direktiva 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i Direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 12.6.2014., str. 190.).

³⁷ Direktiva 98/26/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 1998. o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru vrijednosnih papira, SL L 166, 11.6.1998., str. 45.

³⁸ Direktiva 2002/47/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. lipnja 2012. o financijskom kolateralu (SL L 168, 27.6.2002., str. 43.)

³⁹ Uredba (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju, SL L 201, 27.7.2012., str. 1.

⁴⁰ Direktiva Vijeća 98/59/EZ od 20. srpnja 1998. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na kolektivno otkazivanje (SL L 225, 12.8.1998., str. 16.).

⁴¹ Direktiva Vijeća 2001/23/EZ od 12. ožujka 2001. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na zaštitu prava zaposlenika kod prijenosa poduzeća, pogona ili dijelova poduzeća ili pogona, SL L 82, 22.3.2001., str. 16.

⁴² Direktiva 2002/14/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2002. o uspostavljanju općeg okvira za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima u Europskoj zajednici, SL L 80, 23.3.2002., str. 29.

⁴³ Direktiva 2008/94/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2008. o zaštiti zaposlenika u slučaju insolventnosti njihovog poslodavca, SL L 283, 28.10.2008., str. 36.

⁴⁴ Direktiva 2009/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o osnivanju Europskog radničkog vijeća ili uvođenju postupka koji obuhvaća poduzeća i skupine poduzeća na razini Zajednice radi obavješćivanja i savjetovanja radnika, SL L 122, 16.5.2009., str. 28.

U skladu s Direktivom 2008/94 države članice dužne su uspostaviti jamstvene institucije koje u slučaju formalnih stečajnih postupaka poslodavca jamče plaćanje nepodmirenih potraživanja radnika koja rezultiraju iz ugovora o radu ili radnih odnosa. Države članice mogu proširiti pokrivenost tih institucija za jamstva i na ostale vrste postupaka i trenutačne prijedloge za uštedu, ali države članice nisu obvezane proširiti pokrivenost na postupke restrukturiranja ondje gdje to još nije predviđeno. Prijedlog je usmjeren na uspostavu preventivnih postupaka u svakoj državi članici da bi se dužnicima pomoglo da izbjegnu stanje nesolventnosti. Međutim, ne uspiju li naponi restrukturiranja te dužnik postane nesolventan prema nacionalom pravu, odredbe Direktive 2008/94 primjenjivat će se u skladu s tim.

Prema prijedlogu, nepodmirena potraživanja radnika kako su definirana u Direktivi 2008/94/EZ treba u načelu izuzeti iz odgode provedbe ovrhe, koja bi dovela do privremene suspenzije mogućnosti radnika da naplate ta potraživanja, neovisno o tome jesu li nastala prije ili nakon odobrenja odgode. Odgoda bi u pogledu takvih potraživanja trebala biti dopuštena samo za iznose i za razdoblje u kojem država članica jamči isplatu takvih potraživanja drugim sredstvima.

Direktiva 2001/23/EZ usmjerena je na zaštitu prava radnika u slučaju prijenosa poduzeća. Prema prijedlogu restrukturiranje može obuhvatiti prijenos dijela poduzeća ili poslovanja. U tim slučajevima Direktiva 2001/23/EZ i razina zaštite za radnike koju jamči u potpunosti će se primijeniti i ovaj prijedlog neće na to utjecati. Kada restrukturiranje obuhvaća dio poduzeća ili poslovanja, prava radnika trebaju se štiti u skladu s Direktivom 2001/23/EZ ne dovodeći u pitanje mogućnosti koje su dopuštene člankom 5. stavkom 2. te Direktive. Članak 5. stavak 2. Direktive 2001/23/EZ navodi da se, kada su postupci pod nadzorom nadležnog javnog tijela, premještena osoba može osloboditi od prethodnih obveza ako radnici primaju naknadnu koja je barem jednaka onoj koju bi primali od postojećeg jamstvenog fonda za radnike. Uz to se radni uvjeti mogu izmijeniti u dogovoru s radnicima.

Direktiva 2002/14/EZ uspostavlja pravo na neprestano informiranje i savjetovanje radničkih zastupnika u društvu, uključujući o odlukama koje bi vjerojatno dovele do značajnih promjena u organizaciji rada ili ugovornih odnosa. Takvo savjetovanje treba se odvijati u pogledu postizanja sporazuma o tim odlukama. Ovaj prijedlog neće utjecati na prava jamčena Direktivom 2002/14/EZ. Nadalje, uz prava radnika na savjetovanje i financiranje prema Direktivi 2002/14 i ne dovodeći ih u pitanje, prijedlog će dati zahvaćenim radnicima pravo glasa o planu restrukturiranja. U svrhe glasovanja o planu restrukturiranja, države članice mogu odlučiti smjestiti radnike u kategoriju koja nije jedna od kategorija vjerovnika.

Direktiva 2012/30/EU o pravu trgovačkih društava

Članci 19. stavak 1., 29., 34., 35., 40. stavak 1. točka b, 41. 1. i 42. Direktive 2012/30/EU⁴⁵ osiguravaju nužnost sazivanja glavne skupštine dioničara. Ako se kapital poveća gotovinskim ulozima, članak 33. Direktive utvrđuje pravo na prvokup dioničara za nove dionice. I zahtjev za glavnom skupštinom dioničara u slučaju povećanja kapitala kao i odredba o pravima na prvokup mogli bi ugroziti učinkovitost procesa donošenja i provedbe plana restrukturiranja. Prijedlog zahtijeva da države članice odstupaju od odredbi prava trgovačkog društva u mjeri potrebnoj za osiguravanje da dioničari ne zloupotrebjavaju svoja prava da onemoguće napore restrukturiranja prema Direktivi 2012/30/EU. Međutim, države članice ne moraju odstupiti od

⁴⁵ Direktiva 2012/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o usklađivanju zaštitnih mjera koje, radi zaštite interesa članova i trećih osoba, države članice zahtijevaju od trgovačkih društava u smislu drugog stavka članka 54. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, u pogledu uspostave javnih društava s ograničenom odgovornošću i održavanja i promjene njihovog kapitala, a s ciljem ujednačavanja tih zaštitnih mjera, SL L 315, 14.11.2012., str. 74.

pravila prava o trgovačkim društvima ako mogu osigurati da gore navedeni zahtjevi prava trgovačkog društva ne mogu ugroziti učinkovitost procesa restrukturiranja ili ako države članice imaju druge, jednako učinkovite alate za osiguravanje da dioničari neopravdano ne ometaju donošenje ili provedbu plana restrukturiranja koji bi povratio održivost poslovanja.

Pravila za državnu potporu

Prijedlog neće utjecati na pravila o državnim potporama. Državni vjerovnici ne daju svoja potraživanja i stoga se to ne može smatrati davanjem neusklađene državne potpore dužnicima jednostavnim sudjelovanjem u planu restrukturiranja pod uvjetom da mjere restrukturiranja utječu na državne vjerovnike na isti način kao i na privatne vjerovnike te da se ponašaju kao privatni operateri tržišnog gospodarstva stavljeni u najsličniju situaciju. Taj prijedlog također ne dovodi u pitanje pravila o punom povratu nezakonite državne potpore, kako je potvrđeno u slučaju C-454/09 *New Interline* (stavak 36.) i slučaju C-610/10 *Magefesa* (stavak 104.).

• **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Jedna od najavljenih mjera na Akcijskom planu o Uniji tržišta kapitala⁴⁶ od 30. rujna 2015. bila je da će Komisija proizvesti zakonodavnu inicijativu o stečaju poslovanja, uključujući rano restrukturiranje i drugu priliku, vodeći se iskustvom Preporuke iz 2014. Inicijativa će se temeljiti na nacionalnim sustavima koji dobro funkcioniraju.

Uz to je Strategija jedinstvenog tržišta⁴⁷ najavila da će Komisija podržati poduzetnike u dobroj vjeri te predložiti zakonodavstvo kojim će se osigurati da države članice pružaju regulatorno okruženje koje može riješiti stečaj bez da se poduzetnike odvraća od iskušavanja novih ideja.

Gospodarski značaj funkcionalnih stečajnih okvira posebno je važan u financijskom sektoru u kontekstu rješavanja visokih razina privatnog duga i loših kredita što je slučaj u nekim državama članicama. Sveobuhvatnom procjenom Europske središnje banke 2015. godine utvrđeno je 980 milijardi eura neprihodujuće izloženosti u bankovnom sustavu⁴⁸. Takvi krediti iznimno opterećuju sposobnost banaka da financiraju realno gospodarstvo u nekoliko država članica. Banke su glavni izvor kredita za poslovanja i kućanstva te su stoga posebno osjetljive na neučinkovitosti stečajnih okvira. Dobri stečajni okviri mogli bi pomoći u rješavanju problema, ali ne mogu samostalno rješavati izazove s kojima se banke suočavaju u upravljanju oslabljenim bilancama. Rješavanje problema viška duga i loših kredita zahtijeva dodatne politike i opće uvjete. Dobri stečajni okviri na papiru ne donose zadovoljavajuće ishode ako nema i odgovarajuće sudske infrastrukture ili odgovarajućih politika oporezivanja za osiguravanje financijske stabilnosti. Nadalje, specifične politike mogu biti potrebne da bi se smanjio višak duga. Za vjerovnike se te mjere posebno odnose na vrednovanje imovine, ciljeve sanacije koje postavlja nadzornik i porezni tretman otpisa. Za dužnike bi dostupnost socijalnih sigurnosnih mreža smanjila učinak odlučnijih strategija sanacije i oporavka koje vjerovnici smatraju nužnima.

Prijedlog će pomoći u prevenciji akumuliranja loših kredita. Ključni dopunski elementi u tom kontekstu kao prvo omogućavaju tvrtkama jednostavnije restrukturiranje te stoga brže vraćanje financijske održivosti i ispunjavanje svojih obveza te da se, kao drugo, osigura da banke mogu povratiti imovinu kada dužnici nemaju šanse povratiti održivost.

⁴⁶ Akcijski plan o izgradnji unije tržišta kapitala, COM(2015) 468 final, 30.9.2015.

⁴⁷ COM(2015) 550 final, 28.10.2015.

⁴⁸ Europska središnja banka, statistika, 23. lipnja 2016., <https://www.bankingsupervision.europa.eu/banking/statistics/html/index.en.html>

Uspješan plan restrukturiranja pretvorit će loše kredite u kredite koje društvo zapravo može otplatiti. Pri likvidaciji osigurani kreditori moraju razmotriti mogućnost znatnog smanjenja vrijednosti svojih potraživanja. S druge strane, pri restrukturiranju se izbjegava stečaj, ugovorna dugovanja se uglavnom otplaćuju, a pregovori se u većini slučajeva tiču samo financijskoga duga. Podaci pokazuju da su najviše stope povrata za vjerovnike u gospodarstvima u kojima je restrukturiranje najčešći stečajni postupak⁴⁹ i da 45 % gospodarstava OECD-a upotrebljava restrukturiranje kao najučestaliji način očuvanja održivih tvrtki. Također imaju prosječnu stopu povrata od 83 centa po dolaru, u odnosu na 57 centa po dolaru u zemljama u kojima je likvidacija najčešći ishod⁵⁰. Drugi važan čimbenik kojim se poboljšavaju ukupne stope povrata, a time i preostala vrijednost mogućih loših kredita, jest brza obrada predmeta povezanih s restrukturiranjem i stečajevima⁵¹.

Razrješenje od poduzetničkih, a možda i privatnih dugova također će pomoći da se iz bilanci kreditnih institucija uklone krediti koji se svakako ne mogu platiti. Broj navedenih slučajeva također se može smanjiti razvojem uspješnih mehanizama za restrukturiranje duga između dužnika i vjerovnika s ograničenim posredovanjem ili bez posredovanja sudskih ili upravnih tijela ili sudskih postupaka.

Međutim, taj prijedlog nije osmišljen za rješavanje niti će u punoj mjeri riješiti probleme s prisilnom naplatom kredita s kojima se suočavaju banke, posebno problem učinkovitosti naplate, zbog čega je ograničena sposobnost banaka da financiraju realno gospodarstvo. Kao što je i određeno u Komunikaciji Komisije „Ususret dovršetku bankarske unije” od 24. studenoga 2015.⁵², učinkovitost postupaka restrukturiranja i stečajnih postupaka mora se poboljšati. Komisija je pregledala i nacionalne stečajne okvire kao dio europskog semestra koji je okvir EU-a za gospodarsko upravljanje. Dugotrajni, neučinkoviti i skupi stečajni postupci u nekim državama članicama prepoznati su kao čimbenik koji pridonosi nedostatnom razduživanju u privatnom sektoru nakon krize i pogoršava prezaduženost. Učinkovita i transparentna javna uprava i učinkoviti pravosudni sustavi nužni su za podršku gospodarskog rasta i ispunjavaju visokokvalitetne usluge za tvrtke i građane, uključujući u pogledu stečajnih okvira. U tom će pogledu Komisija u kontekstu europskog semestra nastaviti raditi s državama članicama da bi se poboljšao njihov pravosudni sustav.

Zbog izostanka praksi dogovorenog zajedničkog prikupljanja podataka i male usporedivosti samih podataka između država nije moguće steći cjelovitu sliku situacije u državama članicama, posebno u pogledu učinka na financijske institucije. Stoga, kako je i najavljeno u Komunikaciji o Uniji tržišta kapitala – ubrzavanje reforme, Komisija provodi vrednujući pregled režima provođenja kredita (uključujući stečaj) da bi se utvrdila detaljna i pouzdana slika rezultata banaka kada su suočene s kreditima sa statusom neispunjenja obveza u pogledu kašnjenja, troškova i povrata vrijednosti. Revizija će pomoći državama članicama koje nastoje učiniti svoje sustave učinkovitijima i transparentnijima. Komisija će stoga nastaviti razmotriti pitanja koja se ne tiču izravno ovog prijedloga.

Jačanje i konvergencija u radu nacionalnih okvira za restrukturiranje duga, provođenje kredita, stečaj i razrješenje od dugova također će doprinijeti funkcioniranju jedinstvenog

⁴⁹ Rješavanje stečaja, Svjetska banka, [http://www.doingbusiness.org/reports/globalreports/~media/GIAWB/Doing%20Business/Documents/Annual-Reports/English/DB14-Chapters/DB14-Resolving-insolvency.pdf](http://www.doingbusiness.org/reports/globalreports/~/media/GIAWB/Doing%20Business/Documents/Annual-Reports/English/DB14-Chapters/DB14-Resolving-insolvency.pdf)

⁵⁰ Projekt istraživanja o poslovanju potiče gospodarstva da reformiraju stečajne okvire, Svjetska banka, siječanj 2013.

⁵¹ *Resolving Insolvency*, World Bank.

⁵² COM(2015) 587 final, 24.11.2015.

tržišta, a posebno Unije tržišta kapitala. Konvergencija u načelima i povjerenje u učinkovitu provedbu tih načela država članica bit će ključna za stvaranje uvjeta za vjerovnike za davanje kredita dužnicima u drugim državama članicama. Vjerovnici neće izvršavati prekogranične posudbe ako im manjka povjerenja u njihovu sposobnost zaštite u slučaju neplaćanja i povrata vrijednosti ili kolaterala prema potrebi. Utvrđivanjem zajedničkih načela za podršku usklađivanju okvira nacionalnog restrukturiranja i stečaja, ovaj prijedlog predstavlja daljnji doprinos restrukturiranju dugova.

Osobni i poslovni dugovi pojedinačnih poduzetnika često su isprepleteni: poduzetnici uzimaju osobne kredite za pokretanje i vođenje vlastita poslovanja, primjerice jer za poslovni kredit jamče osobnom imovinom poput automobila ili fizičke osobe upotrebljavaju potrošačke kredite da bi kupile imovinu za svoje profesionalno djelovanje. Prema tom prijedlogu obje se vrste duga mogu konsolidirati gdje se to primjenjivo kada ih steknu pojedinci u svom poduzetničkom djelovanju.

U isto vrijeme prijedlog poziva zemlje članice na širenje primjene načela razrješenja i na fizičke osobe koje nisu poduzetnici, odnosno potrošači. Brojne države članice zadnjih su godina usvojile ili reformirale nacionalne zakone o potrošačkoj nesolventnosti uviđajući važnost omogućavanja razrješenja dugovanja i dobivanja druge prilike. Međutim, nemaju sve države članice takve zakone, a razdoblja davanja razrješnice za prezadužene potrošače i dalje su vrlo duga. Pomaganje potrošačima da se vrate u gospodarski ciklus potrošnje važan je dio funkcionalnih tržišta i maloprodajnih financijskih usluga. Komisija će i dalje promatrati način na koji su države članice reformirale svoje nacionalne okvire i pratiti kako provode tu specifičnu odredbu druge prilike u prijedlogu da bi se pregledala situacija potrošačke prezaduženosti.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

• Pravna osnova

Prijedlog je utemeljen na člancima 53. i 114. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Prijedlogom se uspostavlja sveobuhvatni skup načela i gdje je to potrebno, usmjerenih ciljeva za učinkoviti okvir preventivnog restrukturiranja i druge prilike. Također se osiguravaju mjere kojima bi postupci bili učinkovitiji, uključujući formalni stečaj (postupci likvidacije) s ciljem smanjenja njihova trajanja. Učinkovita druga prilika također bi podrazumijevala ograničenje trajanja naredbi o zabrani koje su izdane za poštene prezadužene poduzetnike da bi im se omogućilo osnivanje i obavljanje poduzetničke aktivnosti nakon razumnog vremenskog razdoblja.

Cilj ovog prijedloga je uklanjanje prepreka za provođenje osnovnih sloboda poput slobodnog kretanja kapitala i ostvarivanje slobode poslovnog nastana, koje rezultira iz razlika u nacionalnim zakonima i postupcima o preventivnom restrukturiranju, stečaju i drugoj prilici. Prijedlogom će se posebno ukloniti dodatni *ex ante* troškovi za ulagače pri procjeni rizika dužnika koji ulaze u financijske poteškoće u jednoj ili više država članica i *ex post* troškovi restrukturiranja društava koja imaju poslovni nastan, vjerovnike ili imovinu u ostalim državama članicama, što je uobičajeno pri restrukturiranju međunarodnih grupa društava. Prijedlogom će se također ukloniti troškovi dodatne procjene rizika i prekograničnog izvršenja koje imaju vjerovnici prezaduženih poduzetnika koji se presele u drugu državu članicu da bi dobili drugu priliku u puno kraćem vremenskom roku. Time bi se također

uklonili dodatni troškovi za same poduzetnike koji se presele u drugu državu članicu da bi dobili drugu priliku.

Problemi jedinstvenog tržišta nisu ograničeni samo na prekogranične situacije. Čak i isključivo nacionalni stečajevi mogu imati domino efekt na funkcioniranje jedinstvenog tržišta. Društva koja rade prekogranično imaju u svojem lancu opskrbe dobavljače koji mogu biti u potpunosti domaća poslovanja. Kada dobavljač ima financijske poteškoće i ne može se spasiti, to može imati negativne učinke koji mogu pokrenuti stečaj prekograničnog društva.

Instrument ograničen samo na prekogranične stečajeve ne bi riješio probleme jedinstvenog tržišta, niti bi za ulagače bilo izvedivo unaprijed odrediti prekograničnu ili domaću prirodu dužnikovih budućih potencijalnih financijskih poteškoća. Prijedlog premašuje pitanja sudske suradnje i utemeljuje stvarne minimalne standarde. Iz tih razloga možda neće biti prikladno upotrebljavati članak 81. kao pravu osnovu.

Nekoliko je država članica poduzelo ili poduzima neovisne radnje te su nedavno provele ili započele pripreme radnje za donošenje novih pravila za poboljšanje okvira preventivnog restrukturiranja i druge prilike. Međutim, ta se nacionalna pravila uvelike sadržajno razlikuju, a kao posljedica pružaju nejednaku razinu transparentnosti i zaštitu za ulagače. Prekogranično ulaganje ulagača može biti spriječeno jer su troškovi istog puno viši nego što bi trebali biti. Ako EU ne reagira, očekuje se da će ostale države članice koje reformiraju postojeće okvire restrukturiranja i druge prilike ili koje uvode te okvire po prvi put slijediti taj trend različitosti. Ovaj prijedlog osmišljen je i za prevenciju takvih različitih razvoja u zakonodavstvu te budućih prepreka koje iz tog proizlaze.

- **Supsidijarnost**

S obzirom na značajne razlike između okvira nacionalnog restrukturiranja i druge prilike u EU-u te izostanak trendova konvergencije u novijim zakonodavnim promjenama na nacionalnoj razini, nije izgledno da će pojedinačne države članice moći osigurati cjelokupnu koherentnost njihova zakonodavstva s ostalim stečajnim zakonodavstvima.

Za procjenu pitanja supsidijarnosti pri drugoj prilici mora se načiniti razlika između fizičkih osoba koje su poduzetnici i onih koje su potrošači. Za razliku od poduzetnika koji su stalno u potrazi za bilo kojim izvorima ulaganja (često i prekograničnih), potrošači u ovoj fazi često primaju lokalna financiranja (kredit u lokalnim bankama)⁵³. Stoga bi se problem prezaduženosti potrošača prvo trebao rješavati na nacionalnoj razini. Međutim, nedavno su u odgovorima na Zelenu knjigu o maloprodajnim financijskim uslugama⁵⁴ industrijski ispitanici često istaknuli različite nacionalne zakone o stečaju potrošača kao prepreku za prodaju prekograničnih maloprodajnih financijskih proizvoda. Države članice stoga mogu razmotriti primjenu istih načela razrješavanja na sve fizičke osobe, uključujući potrošače.

Funkcionalno jedinstveno tržište EU-a zahtijeva dosljedan okvir restrukturiranja i druge prilike koji može riješiti prekograničnu dimenziju poduzeća jer je interakcija između tvrtki lociranih u različitim državama članicama postala sve učestalija. Mjere EU-a stoga će dodati vrijednost olakšavajući prekogranično ulaganje u EU-u, osiguravajući da će održiva poduzeća u financijskim poteškoćama, bez obzira na to jesu li locirana na jedinstvenom tržištu, imati koristi od većeg izbora dostupnih alata za sprečavanje stečaja. Istovremeno će poduzetnici

⁵³ Prekogranični krediti kućanstvima sada iznose približno 5 % od ukupnih kredita kućanstvima.

⁵⁴ http://ec.europa.eu/finance/consultations/2015/retail-financial-services/docs/green-paper_en.pdf

imati koristi od mogućnosti uporabe razumnog trajanja razdoblja davanja razrješnice u njihovim državama članicama. To se realno ne može postići samostalnim djelovanjem država članica. Uz to, osiguravanje da prekogranični vjerovnici i dužnici uključeni u takve procese restrukturiranja imaju na raspolaganju odgovarajuće mjere sigurnosti imat će pozitivne gospodarske učinke. Predložena pravila stvorit će pravnu sigurnost za vjerovnike i ulagače koji žele uzimati kredit u ostalim državama članicama; potrebne će informacije biti dostupne da bi mogli donijeti informirane odluke.

Kao zaključak, prijedlog poštuje načelo supsidijarnosti predlaganjem djelovanja samo onda i u mjeri da države članice ne mogu same ostvariti ciljeve.

- **Proporcionalnost**

Prijedlog je osmišljen da bi se poštovalo načelo proporcionalnosti. Sredstva koja upotrebljava bit će oblikovana da bi se postigao cilj osiguravanja valjanog funkcioniranja jedinstvenog tržišta. Budući instrumenti EU-a trebali bi postaviti zajedničke ciljeve i opća pravila, ostavljajući slobodu državama članicama da definiraju kako žele postići te ciljeve.

- **Odabir instrumenta i stupnja usklađenosti**

Čini se da je obvezujući instrument u obliku Direktive koji postavlja minimalni okvir usklađenosti nužan za postizanje ciljeva politike za restrukturiranje, stečaj i druge prilike. Preporuka Komisije iz 2014. godine nije uspjela osigurati da države članice imaju dosljedan i jasan odgovor na njome utvrđene probleme. Nadalje, Komisija je dodatno istaknula nedostatke u funkcioniranju jedinstvenog tržišta EU-a zbog nedostatka konvergencije u stečajnim okvirima za Akcijski plan o Uniji tržišta kapitala i Strategiju jedinstvenog tržišta. Direktivom bi se državama članicama dopustilo zadržavanje fleksibilnosti kao najprikladnije sredstvo za provedbu prema načelima njihovih nacionalnih konteksta poput dostupnosti alata za rano upozoravanje ili dužnosti direktora kada se bliži stečaj. Također bi mogle uspostaviti detaljnije usmjerene ciljeve koji su potrebni za ostvarivanje ciljeva prijedloga poput maksimalnih razdoblja odgode provedbe ovrhe ili većine za donošenje pravila restrukturiranja.

Restrukturiranje, stečaja i druga prilika vrlo su regulirani na nacionalnoj razini i povezani su s ostalim pravnim područjima poput prava trgovačkih društava, prava o zapošljavanju, poreznog prava i prava o državnoj potpori. Nadalje, restrukturiranje, stečaj i druga prilika različito se tretiraju u državama članicama ne samo zbog različitih povijesnih i gospodarskih razvoja, već i zato što različiti pristupi štite društvene vrijednosti poput prava radnika ili prava vlasništva. Minimalni su standardi stoga najprikladnija sredstva za osiguravanje dosljednog okvira u svim državama članicama dok se državama članicama omogućuje i da upotpune odredbe Direktive. Primjerice, države članice mogu dodatno poticati novo i privremeno financiranje u postupcima restrukturiranja tako da im daju prioritet nad potraživanjima prije restrukturiranja u naknadnim postupcima likvidacije. Države članice također mogu poboljšati okvire druge prilike širenjem osobnog područja primjene na sve fizičke osobe, uključujući potrošače. Države članice također mogu poboljšati tretman radnika u fazi donošenja planova restrukturiranja tražeći da se radnici stave u vlastitu kategoriju, zasebno od vjerovnika.

3. REZULTATI EX POST EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENE UČINAKA

- **Ex post evaluacija/provjera primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Prijedlog se temelji na Preporuci iz 2014. godine o novom pristupu stečaju i nesolventnosti⁵⁵. Evaluacijom Komisije zaključeno je da su neke države članice samo djelomično preuzele Preporuku, uključujući one koje su primile preporuke povezane sa stečajem prema europskom semestru. Čak i države članice koje su Preporuku provele isto su učinile na selektivan način, što znači da značajne razlike i dalje postoje⁵⁶. Kao posljedica, sama Preporuka nije dovoljna da bi se postigli ciljevi konvergencije i smanjenje neučinkovitosti za pravila koja omogućuju rano restrukturiranje duga i drugu priliku.

- **Savjetovanja s dionicima**

Komisija je provela opsežno savjetovanje s dionicima. Javno savjetovanje na internetu od 23. ožujka 2016. do 14. lipnja 2016. primilo je više od 260 doprinosa iz 27 država članica (posebno Njemačke, nakon čega slijedi Ujedinjena Kraljevina, Belgija i Litva). S vladinim stručnjacima država članica održani su posebni sastanci. Sastavljena je neformalna skupina sastavljena od odabranih dionika s posebnim zanimanjem za pitanja restrukturiranja duga, stečaja i druge prilike koja se u 2016. godini sastala tri puta⁵⁷. U konačnici je 11. srpnja 2016. godine organizirana konferencija o konvergenciji stečajnih okvira unutar Europske unije pod predsjedanjem Slovačke.

Većina je država članica poduprla ciljeve Komisije za poboljšanje okvira ranog restrukturiranja i druge prilike, ali je inzistirala na tome da bi usklađivanje trebalo ostati uglavnom na razini načela zbog složenih poveznica s ostalim pravnim područjima, kao što je to pravo trgovačkih društava. Dionici, poslovne organizacije, profesionalna udruženja, financijske institucije, organizacije potrošača, sindikati i znanstvenici uglavnom su podupirali minimalna usklađena pravila pristupa ranom restrukturiranju i drugoj prilici te su pozdravili ideju učinkovitog i isplativog stečajnog okvira EU-a za spašavanje održivih poslovanja. Naglasili su i da se treba predvidjeti uravnoteženi pristup kojim bi se čuvali interesi svih dionika te spriječio moralni hazard. Sektor bankarstva i neki ostali dionici smatrali su da, ako se razmatraju, pravila EU-a o razrješenju potrošača trebaju biti pokrivena zasebnim instrumentima. Europski parlament podržao je usklađivanje određenih aspekata restrukturiranja i stavio naglasak na osiguravanje druge prilike svim fizičkim osobama.

- **Prikupljanje i primjena stručnih znanja**

Stručna skupina o restrukturiranju i stečajnom pravu održala je šest sastanaka stručne grupe između siječnja i srpnja 2016. godine. Sveobuhvatna poredbena pravna studija o nezavisnim stečajnim pravima u svim državama članicama provedena je u pogledu utvrđivanja svih područja na kojima razlike u nacionalnim pravima mogu izazvati prepreke na jedinstvenom

⁵⁵ C(2014) 1500 final, 12.3.2014.

⁵⁶ Za više detalja pogledajte procjenu provedbe Preporuke Komisije o novom pristupu stečaju i nesolventnosti, 30. rujna 2015.: http://ec.europa.eu/justice/civil/files/evaluation_recommendation_final.pdf.

⁵⁷ Glavni su sudionici bili BusinessEurope, AFME, EBF, ACCA, UEAPME, ESBA, Independent Retail Europe, EuroChambers, ETUC, EFIN, FEE, INSOL Europe, FDC, Vijeća odvjetničkih komora Europe, Europski pravni institut.

tržištu⁵⁸. Provedena je i gospodarska studija o utjecaju minimalnih standarda za rekonstruiranje, stečaj i drugu priliku⁵⁹.

- **Procjena učinka**

Razmatrale su se sljedeće mogućnosti visoke razine:

Opcija 1.: održavanje statusa quo (polazni scenarij)

Opcija 2.: uspostava potpuno usklađenog okvira za postupak preventivnog restrukturiranja i druge prilike

Opcija 3.: uvođenje alternativnog, opcionalnog režima restrukturiranja i druge prilike u EU-u

Opcija 4.: pokretanje usklađenog minimalnog pravnog okvira u području restrukturiranja i druge prilike za poduzetnike

Odabrana opcija pod procjenom utjecaja morala je uspostaviti minimalni usklađeni pravni okvir za restrukturiranje i drugu priliku za poduzetnike uz neobvezujuće odredbe o drugoj prilici za potrošače i učiniti postupke učinkovitijima. Opcija kojoj se daje prednost nudi sljedeće prednosti:

- (i) učinkovite mogućnosti za rano restrukturiranje;
- (ii) poboljšane prilike za pregovaranje pružajući dužniku „prostor za disanje” putem odgode provođenja ovrhe (moratorij);
- (iii) olakšavanje nastavka poslovanja dužnikova poslovanja tijekom restrukturiranja;
- (iv) sprečavanje da manjinski vjerovnici koji se ne slažu ugroze napore restrukturiranja, pri tom čuvajući njihove interese;
- (v) poboljšanje prilika za uspjeh planova restrukturiranja;
- (vi) smanjeni troškovi i trajanje postupaka restrukturiranja;
- (vii) omogućavanje razrješenja prezaduženih poduzetnika u razumom vremenu (tri godine);
- (viii) povećanje učinkovitosti postupaka restrukturiranja, stečaja i druge prilike.

Opcija kojoj se daje prednost pomoći će smanjenju prepreka za prekogranično ulaganje. To bi rezultiralo spašavanjem više održivih poduzeća nego što je to sada slučaj, jer manjinski vjerovnici ne bi mogli destabilizirati proces pregovora u nadi da će steći neku komercijalnu korist, na primjer prisiljavanjem ranog povrata duga. Učinkovitim preventivnim postupcima može se ograničiti pojava loših kredita u razdobljima konjunktornog pada i osigurati visoka stopa povrata kod kredita čija je vrijednost smanjena. Opcija kojoj se daje prednost trebala bi dovesti do povećanja stopa povrata koje zauzvrat dovode do nižih troškova posudbe. Opcijom kojoj se daje prednost smanjit će se troškovi i povećati prilika za novi početak za fizičke osobe (poduzetnike). *Ex ante* troškovi procjene rizika ulaganja će pasti, a stope povrata u stečajnim postupcima će se poboljšati. Što je veće usklađivanje režima restrukturiranja, to su niži troškovi pravnih savjeta koji se trenutačno upotrebljavaju za izbjegavanje primjene višestrukih nacionalnih okvira restrukturiranja i stečaja. Opcija kojoj se daje prednost povećat će samozapošljavanje jer smanjenje razdoblja davanja razrješnice povećava stopu samozapošljavanja. Opcija kojoj se daje prednost također će pogodovati potrošnji i rastu.

⁵⁸ Ponuda br. JUST/2014/JCOO/PR/CIVI/0075, dostupna na http://ec.europa.eu/justice/civil/files/insolvency/insolvency_study_2016_final_en.pdf.

⁵⁹ Ponuda br. JUST /2015/JCOO/FWCIVI0103, buduća.

Opcija kojoj se daje prednost značit će da neke države članice snose troškove prilikom izmjena i dopuna njihovih okvira restrukturiranja i druge prilike. Neke će države članice morati uspostaviti preventivne postupke ili prilagoditi postupke koji su već objavljeni prema Prilogu A Uredbe o stečaju. Neke izmjene prava trgovačkih društava mogu biti potrebne da bi se provele odredbe o položaju dioničara u restrukturiranju.

- **Primjerenost propisa i pojednostavljanje**

Opcija kojoj se daje prednost smanjit će prepreke za pružanje prekograničnih zajmova MSP-ovima: učinkovito restrukturiranje omogućit će MSP-ovima koji su vjerovnici da se oporave brže nego što bi to učinili kad bi dužnik ušao u stečaj. To je zato što su stope povrata vjerovnika općenito više kada okviri stečaja i restrukturiranja omogućavaju rano i učinkovito restrukturiranje održivih tvrtki i brzu sanaciju neodrživih tvrtki. Kao dužnici, MSP-ovi će imati pristup alatima za rano upozoravanje koji bi trebali rezultirati većim brojem rano podnesenih zahtjeva za restrukturiranjem. MSP-ovi će posebno imati koristi i od modela planova restrukturiranja koji su nacionalno razvijeni jer će oni dužnicima olakšati izradu nacrtu plana restrukturiranja uz odgovarajuća razrješenja. Promoviranjem fleksibilnijeg okvira restrukturiranja i boljih uvjeta za novi početak nakon neuspjeha, stopa propadanja društava može se smanjiti kao i negativne lančane reakcije na povezane stečajeve u lancu opskrbe. Jednostavniji uvjeti razrješenja za poduzetnike također doprinose većem nastanku društava.

Podizanje učinkovitosti postupaka restrukturiranja, stečaja i razrješenja te posebno digitalizacija svih stečajnih postupaka pomoći će smanjenju trajanja postupaka i povećanju njihove učinkovitosti, što bi se očitovalo u nižim troškovima restrukturiranja i većim stopama povrata za vjerovnike.

- **Temeljna prava**

Sloboda vođenja poslovanja i pravo za dohodovno zaposlenje (članci 16. i 15. Povelje o temeljnim pravima): ta su prava zajamčena. Dužnici u financijskim poteškoćama mogu nastaviti s radom tijekom pregovora o restrukturiranju te imati potpunu ili barem djelomičnu kontrolu nad imovinom i poslovima. Prezaduženi poduzetnici mogli bi iznova započeti nakon potpunog razrješenja od duga.

Pravo vlasništva i pravo na učinkovit lijek i pošteno suđenje (članci 17. i 47. Povelje): iako određeni dijelovi postupka mogu utjecati na ta prava, oni su nužni i razmjerni da bi se olakšala brza provedba planova restrukturiranja koja može vratiti održivost dužnika. Odgovarajuće mjere zaštite moraju biti uključene u svaki slučaj da bi se osiguralo da su legitimni interesi strana zaštićeni od zlouporabe.

Prava radnika na informiranje i savjetovanje (članak 27. Povelje): na njih će predložene mjere pozitivno utjecati jer prijedlog ne dovodi u pitanje postojeće zakonodavstvo Unije na tom području, te uz to osigurava pravo zahvaćenim radnicima da glasuju o planovima restrukturiranja.

Prava na kolektivno pregovaranje i djelovanje (članak 28. Povelje): prijedlog ne dovodi u pitanje prava radnika i zaposlenika ili svake od njihovih organizacija na pregovaranje i sklapanje sporazuma na odgovarajućim razinama te, u slučajevima sukoba interesa poduzimanja kolektivnog djelovanja da bi se branili njihovi interesi, uključujući štrajkove u skladu s pravom Unije i nacionalnim pravima i praksama.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Ovaj prijedlog neće imati utjecaj na proračun EU-a. Troškovi provedbe i prenošenja Direktive u potpunosti će se pokrivati glasovanjem o raspodjeli proračuna Programa za pravosuđe. Troškovi pripreme i provedbe izvješća pet godina nakon datuma primjene Direktive te svakih sedam godina nakon tog pokrit će se raspodjelom proračuna za instrumente u području politika pravosuđa i potrošača za predmetne godine.

5. OSTALI DIJELOVI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Komisija će olakšati provedbu Direktive u državama članicama putem:

- pružanja pomoći pri prijenosu;
- organiziranja dviju radionica prijenosa te vježbi za privremeno preuzimanje dionica;
- organiziranja bilateralnih sastanaka uključujući na zahtjev država članica;
- pružanja predložaka državama članicama za komuniciranje mjera nacionalnog prijenosa.

Države članice također će se pozvati na poduzimanje određenih mjera provedbe, poput naznačivanja namjenske točke kontakta, obavještavanja o svim nacionalnim mjerama prijenosa i podizanja svijesti.

Da bi se osiguralo praćenje i provedba pravila, prijedlog bi zahtijevao da države članice prikupe podatke na temelju standardne metodologije, prema pokazateljima kao što su to broj prijava za svaku vrstu postupka (restrukturiranje, stečaj, druga prilika), trajanje, ishod postupaka, administrativni troškovi postupaka, stope povrata i uspjeh tih postupaka. Podaci će se razvrstati prema veličini i vrsti dužnika da se može objektivno procijeniti učinkovitost postupaka države članice. Potrebno je da države članice godišnje prenesu podatke Komisiji.

Rad Direktive prvi će se put pregledati pet godina nakon njezinog početka primjene te svakih sedam godina nakon toga.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredbi prijedloga**

Direktiva ima tri odvojena glavna dijela: okviri preventivnog restrukturiranja (Glava II.) i druge prilike za poduzetnike (Glava III.) i mjere za podizanje učinkovitosti restrukturiranja, stečaja i druge prilike (Glava IV.). Glave I., IV. i VI. imaju horizontalno područje primjene.

Glava I. Opće odredbe: sadržava odredbe o području primjene, i materijalne i osobne, nekoliko definicija te odredbu o dostupnosti alata za rano upozoravanje za dužnike, bilo da se radi o pravnim ili fizičkim osobama koje se bave trgovinom, poslovanjem ili profesionalnim aktivnostima (poduzetnici).

Iako su odredbe Glave III. ograničene na poduzetnike, izričito je navedeno da države članice mogu proširiti te odredbe na sve fizičke osobe da bi osigurale dosljednost rješavanja osobnog duga. Nekoliko država članica ne razlikuje osobne dugove koji su nastali uslijed poslovne aktivnosti od onih nastalih izvan tih aktivnosti. Ništa u Direktivi ne pokazuje da bi se trebalo provoditi takvo razlikovanje ili da je prikladno. Direktiva poziva države članice na primjenu istih načela o drugoj prilici na sve fizičke osobe.

Glava II. Okviri preventivnog restrukturiranja: uspostavlja zajedničke temeljne elemente za okvire preventivnog restrukturiranja koji ciljaju na to da se dužnicima u financijskim

poteškoćama, bilo da se radi o pravnim ili fizičkim osobama, pruži učinkovit pristup postupcima s pomoću kojih se olakšava pregovaranje o planu restrukturiranja u ranoj fazi, vjerovnicima se olakšava donošenje plana, a sudskim ili upravnim tijelima eventualno potvrđivanje plana.

Članak 4.: okviri preventivnog restrukturiranja mogu sadržavati jedan ili više postupaka ili mjera pod uvjetom da dužnik može kombinirati sve ondje navedene elemente da bi učinkovito pregovarao o planu restrukturiranja ili ga donio.

Članak 5.: dužnik bi trebao ostati u posjedu svoje imovine i poslova. Izmiritelji ili nadzornici (upravitelji u području restrukturiranja) mogu imati ulogu, ali sudsko ili upravno tijelo ne bi trebalo imenovati te upravitelje u svakom slučaju.

Članci 6. i 7.: za omogućavanje odvijanja pregovora i uklanjanje neprihvatljivih vjerovnika, dužnik bi trebao imati pristup odgodi provedbe ovrhe. Zabrinutosti da bi na vjerovnike odgoda mogla negativno utjecati rješavaju se odredbama o trajanju odgode, uvjetima njene obnove i uvjetima za ukidanje odgode. Nepodmirena potraživanja radnika izuzeta su od odgode u mjeri u kojoj države članice ne pružaju odgovarajuću minimalnu zaštitu drugim sredstvima. Dužnik također ne bi trebao imati obvezu niti bi mu trebalo prijetiti pokretanje ostalih vrsta stečajnih postupaka, posebno postupaka likvidacije za razdoblja odgode tako da može nastaviti s radom svog poslovanja. Također bi trebao moći računati na nastavak provođenja ugovora s dobavljačima i ostavim vjerovnicima pod uvjetom da zadovoljava svoje obveze prema tim ugovorima.

Članak 8.: pruža minimalne obvezne informacije koje trebaju biti uključene u planove restrukturiranja. Države članice mogu zahtijevati dodatne obvezne informacije, pod uvjetom da to ne stvara nerazmjerno opterećenje na dužnike. Države članice trebale bi na internetu razviti modele plana restrukturiranja i praktične informacije o tome kako predlagač plana može upotrijebiti te modele.

Članak 9.: osigurava donošenje plana restrukturiranja od strane vjerovnika ili kategorija vjerovnika na koje to utječe. Kada su uključeni vjerovnici s različitim interesima, trebali bi se također tretirati u različitim kategorijama. Osigurani vjerovnici bi barem trebali uvijek biti tretirani zasebno od neosiguranih vjerovnika. Države članice također osiguravaju da se radnici tretiraju u zasebnoj kategoriji od drugih vjerovnika.

Članak 10.: navodi slučajeve kada plan restrukturiranja treba potvrdu sudskog ili upravnog tijela da bi bio obvezujući te navodi uvjete za takvu potvrdu.

Članak 11.: pruža uvjete koji trebaju biti ispunjeni da bi se osiguralo da plan restrukturiranja koji ne podržavaju sve kategorije vjerovnika svejedno potvrdi sudsko ili upravno tijelo.

Članak 12.: navodi načelo da dioničarima i drugim nositeljima udjela ne treba biti dopušteno da ometaju donošenje plana restrukturiranja održivog poslovanja, pod uvjetom da su zaštićeni njihovi legitimni interesi.

Članak 13.: pruža pravila o vrednovanju o tome kada i kako se ono mora odrediti da bi se osigurala poštena zaštita strana koje se ne slažu.

Članak 14.: navodi učinke planova restrukturiranja na zahvaćene i nezahvaćene strane.

Članak 15.: navodi minimalna pravila o žalbama kao mjerama sigurnosti za zaštitu legitimnih interesa strana, a također i osiguravaju da takve mjere sigurnosti ne odgađaju potvrdu ili provedbu planova restrukturiranja.

Članci 16. i 17.: osiguravaju minimalnu zaštitu za novo financiranje koje je potrebno za provedbu plana restrukturiranja, privremenog financiranja nastalog da bi se osigurao kontinuitet poslovanja tijekom pregovora o restrukturiranju kao i ostale transakcije sklopljene u bliskoj povezanosti s planom restrukturiranja.

Članak 18.: sadržava obvezu zemalja članica da odrede specifične dužnosti direktora kada se bliži stečaj koje bi ih potaknule da pokrenu rano restrukturiranje kada je poslovanje održivo.

Glava III. Druga prilika za poduzetnike: određuje minimalne odredbe o razrješenju od duga za prezadužene poduzetnike kao osnovni uvjeti za osiguravanje druge prilike za poduzetnike. Države članice mogu upotpuniti tu minimalnu zaštitu pružanjem još boljeg tretmana poduzetnicima, primjerice kroz pravila o pristupu financijama za one koji počinju iznova.

Članak 19.: određuje načelo da prezaduženi poduzetnici moraju imati učinkoviti pristup potpunom razrješenju, bez minimalnog ponovnog plaćanja iznosa ili postotka duga.

Članak 20.: poduzetnici bi trebali imati prednost potpunog razrješenja od dugova nakon najviše tri godine, bez potrebe ponovnog podnošenja zahtjeva sudskom ili upravnom tijelu. Početna točka trogodišnjeg razdoblja razlikuje se ovisno o tome je li poduzetnik vršio plaćanja vjerovniku prema planu otplate ili se postupak sastoji samo od realizacije imovine. Ograničenja kratkog razdoblja davanja razrješnice uključena su u članku 22.

Članak 21.: poduzetnici koji su dobili zabranu na temelju povezanosti s njihovom prezaduženošću trebali bi također imati prednosti od kratkotrajnih naredbi o zabrani da bi im se pružila učinkovita druga prilika. Ograničenja iz članka 22. trebaju se primjenjivati.

Članak 22.: pruža državama članicama veliki raspon za diskreciju u postavljanju ograničenja za odredbe o pristupu razrješenju i o razdobljima davanja razrješnice, pod uvjetom da su ta ograničenja jasno naznačena i da su nužna za zaštitu općeg interesa.

Članak 23.: budući da su osobna dugovanja profesionalne i neprofesionalne prirode često isprepletena, države članice trebale bi, gdje je to primjenjivo, pokušati konsolidirati zasebne postupke za postizanje učinkovitog pristupa drugoj prilici za poduzetnike.

Glava IV. Mjere za povećanje učinkovitosti postupaka restrukturiranja, stečaja i razrješenja: ne primjenjuje se samo na postupke preventivnog restrukturiranja i razrješenja, već i na stečajne postupke.

Članak 24.: zahtjeva od država članica da osiguravaju da su članovi sudstva i ostalih kompetentnih tijela valjano obučeni te da specijalizirani za predmete restrukturiranja, stečaja i druge prilike.

Članak 25.: zahtjeva da države članice potiču početnu i daljnju obuku kao i utvrđivanje pravila ponašanja za upravitelje koji se bave predmetima restrukturiranja, stečaja i druge prilike.

Članak 26.: sadržava minimalne standarde za imenovanje, nadzor i plaćanje upravitelja u području restrukturiranja, stečaja i druge prilike.

Članak 27.: navodi uporabu elektroničkih sredstava komunikacije u kontekstu restrukturiranja, stečaja i druge prilike.

Glava V. Nadzor restrukturiranja, stečaja i druge prilike: sadržava minimalna pravila o prikupljanju podataka u državama članicama i o prenošenju tih podataka Komisiji s pomoću standardiziranog predloška za prijenos podataka;

Glava IV. Završne odredbe: pravila o odnosu Direktive s ostalim instrumentima Unije, o pregledu primjene Direktive, o donošenju standardnih obrazaca, o stupanju na snagu i o početku primjene.

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**o okvirima za preventivno restrukturiranje, pružanju druge prilike i mjerama za povećanje učinkovitosti restrukturiranja i postupaka u pogledu nesolventnosti i razrješenja te izmjeni Direktive 2012/30/EU**

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegove članke 53. i 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora⁶⁰,Uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija⁶¹,

Djelujući u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Cilj je ove Direktive uklanjanje prepreka za ostvarivanje temeljnih sloboda poput slobodnog kretanja kapitala i slobode poslovnog nastana, koje rezultira iz razlika u nacionalnim zakonima i postupcima preventivnog restrukturiranja, stečaja i druge prilike. Direktiva je usmjerena na uklanjanje takvih prepreka osiguravanjem da održiva poduzeća u financijskim poteškoćama imaju pristup učinkovitim nacionalnim okvirima preventivnog restrukturiranja koji im omogućavaju nastavak rada; da poštenu prezaduženi poduzetnici dobiju drugu priliku nakon potpunog razrješenja od duga nakon razumnog vremenskog razdoblja; i da se poboljša učinkovitost postupaka restrukturiranja, stečaja i razrješenja posebno u pogledu njihova kraćeg trajanja.
- (2) Restrukturiranje bi trebalo omogućiti poduzećima u financijskim poteškoćama nastavak poslovanja u cijelosti ili djelomično promjenom sastava, uvjeta ili strukture imovine i odgovornosti ili njihove strukture kapitala, uključujući prodaju imovine ili dijelova poslovanja. Okviri preventivnog restrukturiranja trebali bi prije svega omogućiti poduzećima restrukturiranje u ranoj fazi i izbjegavanje njihova stečaja. Tim bi se okvirima trebala maksimalno povećati ukupna vrijednost vjerovnicima, vlasnicima i gospodarstvu u cjelini te bi se trebao spriječiti nepotreban gubitak radnih mjesta i gubici znanja i vještina. Time bi se izbjeglo i nagomilavanje loših kredita. U procesu restrukturiranja trebaju se zaštititi prava svih uključenih strana. Istovremeno bi neodrživa poduzeća koja nemaju mogućnost opstanka trebalo likvidirati što je prije moguće.

⁶⁰ SL C, , str. .

⁶¹ SL C, , str. .

- (3) Postoje razlike između država članica u pogledu raspona postupaka koji su dostupni dužnicima u financijskim poteškoćama da bi restrukturirali njihovo poslovanje. Neke države članice imaju ograničen raspon postupaka, što znači da se poslovi mogu restrukturirati samo u relativno kasnoj fazi, u okviru stečajnih postupaka. U drugim državama članicama restrukturiranje je moguće u ranijoj fazi, ali dostupni postupci nisu toliko učinkoviti koliko bi trebali biti ili su vrlo formalni, posebno ograničavajući uporabu izvansudskih procesa. Jednako tako, nacionalni propisi koji poduzetnicima omogućuju drugu priliku, posebno odobravajući im razrješenje od obveze vraćanja dugova nastalih za vrijeme poslovanja, variraju među državama članicama u pogledu trajanja razdoblja davanja razrješnice i uvjeta za davanje takvog razrješenja.
- (4) U brojnim državama članicama za odlazak u stečaj treba više od tri godine, ali poštenu poduzetnici mogu razriješiti dugove i započeti iznova. Nedovoljni okviri druge prilike imaju za posljedicu to da se poduzetnici moraju preseliti u drugu jurisdikciju kako bi im se omogućio novi početak u razumnom vremenskom roku, uz znatne dodatne troškove i za vjerovnike i za same dužnike. Dugotrajne naredbe o zabrani koje često prate postupak koji vodi do razrješenja stvaraju prepreke slobodi pokretanja poduzetničke aktivnosti i samozapošljavanju.
- (5) Prekomjerno trajanje postupaka restrukturiranja, stečaja i druge prilike u nekim državama članicama važan je faktor koji pokreće niske stope povrata i odvraća ulagače od poslovanja u nadležnosti u kojima postoji opasnost od predugog trajanja postupaka.
- (6) Sve se te razlike prenose na dodatne troškove za ulagače pri procjeni rizika dužnika koji ulaze u financijske poteškoće u jednoj ili više država članica i troškove restrukturiranja društava koja imaju poslovni nastan, vjerovnike ili imovinu u ostalim državama članicama, što je najvjerojatnije slučaj restrukturiranja međunarodnih grupa društava. Brojni ulagači navode nesigurnost po pitanju stečajnih propisa ili rizik od dugih ili složenih stečajnih postupaka u drugim zemljama kao glavni razlog zbog kojih se ne ulaže ili stupa u poslovni odnos izvan vlastite zemlje.
- (7) Te razlike dovode do nejednakih uvjeta za pristup kreditima i nejednakih stopa povrata u državama članicama. Viši stupanj usklađenosti u području restrukturiranja, stečaja i druge prilike stoga je neophodan za dobro funkcioniranje unutarnjeg tržišta općenito, a posebno za uniju tržišta kapitala.
- (8) Trebali bi se ukloniti i troškovi dodatne procjene rizika i prekograničnog izvršenja koje imaju vjerovnici prezaduženih poduzetnika koji se presele u drugu državu članicu da bi dobili drugu priliku u puno kraćem vremenskom roku. Usto bi se trebali smanjiti i dodatni troškovi za poduzetnike koji proizlaze iz potrebe za preseljenjem u drugu državu članicu da bi imali koristi od druge prilike. Nadalje, prepreke koje proizlaze iz dugotrajnih naredbi o zabrani povezane s prezaduzenošću poduzetnika guše poduzetništvo.
- (9) Prepreke prakticiranju osnovnih sloboda nisu ograničene samo na prekogranične situacije. Međusobno sve povezanije jedinstveno tržište na kojem bi roba, usluge, kapital i radnici slobodno cirkuliraju uz sve jaču digitalnu dimenziju znači da je jako malo društava isključivo nacionalno uzmu li se u obzir svi relevantni elementi, a neki od tih elemenata su baze klijenata, lanac opskrbe, područje djelatnosti, ulagači i baze kapitala. Čak i u potpunosti nacionalni stečajevi mogu imati učinak na funkcioniranje jedinstvenog tržišta kroz takozvani domino efekt stečaja, pri čemu stečaj poduzeća može potaknuti daljnje stečajeve u lancu opskrbe.

- (10) Uredba (EU) 2015/848 Europskog parlamenta i Vijeća⁶² bavi se pitanjima ovlasti, prepoznavanja i provođenja primjenjivog zakona i suradnju u prekograničnim stečajnim postupcima kao i s međusobnom povezanošću stečajnih registara. Njen raspon pokriva preventivne postupke koji promoviraju spašavanje gospodarski održivih dužnika kao i postupke koji daju drugu priliku poduzetnicima. Međutim, Uredba (EU) 2015/848 ne bavi se odstupanjima između tih postupaka u nacionalnim zakonodavstvima. Nadalje instrumenti ograničeni samo na prekogranične stečajeve ne bi uklonili sve prepreke slobodnog kretanja niti bi ulagačima bilo izvedivo da unaprijed odrede prirodu prekograničnih ili domaćih budućih potencijalnih financijskih poteškoća dužnika. Stoga postoji potreba za premašivanjem pitanja sudske suradnje i utemeljuje stvarne minimalne standarde.
- (11) Nužno je smanjiti troškove restrukturiranja i za dužnike i za vjerovnike. Stoga se razlike koje otežavaju rano restrukturiranje u financijskim teškoćama i mogućnost druge prilike za poštene proizvođača trebaju smanjiti. To treba dovesti do veće transparentnosti, pravne sigurnosti i predvidljivosti u Uniji. To bi također trebalo povećati povrate svih vrsta vjerovnika i ulagača te potaknuti prekogranična ulaganja. Većom bi se usklađenošću također trebalo olakšati restrukturiranje koncerna, bez obzira gdje se članovi koncerna u Uniji nalaze.
- (12) Uklanjanje prepreka učinkovitog restrukturiranja za održiva poduzeća u financijskim poteškoćama doprinijelo bi smanjenju gubitka radnih mjesta, gubicima za vjerovnike u lancu nabave, očuvanju znanja i iskustva i vještina te bi tako doprinijelo gospodarstvu u cjelini. Olakšavanje druge prilike za poduzetnike izbjegava njihovo isključenje s tržišta rada te im omogućuje ponovno pokretanje poduzetničkih djelatnosti, uz usvajanje pouka iz prošlih iskustava. U konačnici, smanjenje trajanja postupaka restrukturiranja rezultiralo bi većim stopama povrata za vjerovnike jer bi protjecanjem vremena došlo samo do daljnjih gubitaka vrijednosti poduzeća. Povrh toga, učinkovitijim bi se stečajnim okvirima omogućila preciznija procjena rizika kod odluka o uzajmljivanju i pozajmljivanju i olakšala prilagodba prezaduženih poduzeća, minimizirajući gospodarske i socijalne troškove povezane s postupkom smanjenja njihovih zaduženja.
- (13) Posebno bi mala i srednja poduzeća trebala imati koristi od usklađenijeg pristupa na razini Unije jer se koriste učinkovitijim postupcima restrukturiranja u nekim državama članicama, a ne posjeduju resurse neophodne da bi se mogli nositi s visokim troškovima restrukturiranja. Mala i srednja poduzeća često nemaju sredstva za najam profesionalnog savjetovanja, posebno kada se suočavaju s financijskim poteškoćama, stoga alati za rano upozoravanje moraju biti na snazi da bi upozorili dužnike na hitno djelovanje. Da bi se pomoglo da se ta poduzeća restrukturiraju uz niske troškove, plan za model restrukturiranja treba također biti razvijen na nacionalnoj razini i dostupan na internetu. Dužnici ih trebaju moći upotrijebiti i prilagoditi svojim vlastitim potrebama i specifičnostima svojeg poslovanja.
- (14) Iz područja primjene Direktive primjereno je isključiti dužnike koji su društva za osiguranje i društva za reosiguranje kako su definirana u članku 13. točkama 1. i 4. Direktive 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁶³, kreditne institucije kako su

⁶² Uredba (EU) 2015/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o postupku u slučaju nesolventnosti, (SL L 141, 5.6.2015, str. 19).

⁶³ Direktiva 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (SL L 335, 17.12.2009., str. 1.).

definirane u članku 4. stavku 1. točki 1. Uredbe (EZ) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća⁶⁴, investicijska društva i subjekti za zajednička ulaganja kako su definirani u članku 4. stavku 1. točkama 2. i 7. Uredbe (EZ) br. 575/2013, središnje druge ugovorne strane kako je određeno točkom 1. članka 2. Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog Parlamenta i Vijeća⁶⁵, središnji depozitoriji vrijednosnih papira kako su definirani u članku 2. točki 1. Uredbe (EU) 909/2014 Europskog Parlamenta i Vijeća⁶⁶ i ostale financijske institucije i subjekti navedeni u članku 1. stavku 1. prvom podstavku Direktive 2014/59/EU Europskog Parlamenta i Vijeća⁶⁷. One su podložne posebnim sporazumima i nacionalna tijela za nadzor imaju širok opseg ovlasti interveniranja.

- (15) Prezaduženost potrošača pitanje je od velike gospodarske i društvene važnosti te je usko povezano sa smanjenjem viška duga. Nadalje, često nije moguće uočiti jasnu razliku između potrošačkih i poslovnih dugova poduzetnika. Režim druge prilike za poduzetnike ne bi bio učinkovit ako bi poduzetnici za razrješenje poslovnih osobnih dugova i neposlovnih osobnih dugova morali proći zasebne postupke s različitim uvjetima pristupa i razdobljima davanja razrješenice. Iz tih razloga, iako ova Direktiva ne uključuje obvezujuća pravila za prezaduženost potrošača, iz tih bi razloga države članice trebale moći primijeniti odredbe razrješenja i na potrošače.
- (16) Što prije dužnik može otkriti svoje financijske poteškoće i poduzeti odgovarajuće radnje, to je veća vjerojatnost izbjegavanja neminovnog stečaja ili u slučaju poslovanja čija je održivost trajno narušena, uređenijeg i učinkovitijeg procesa likvidacije. Jasne informacije o dostupnim postupcima preventivnog restrukturiranja kao i alati ranog upozoravanja trebali bi stoga biti na snazi da bi potaknuli dužnike koji počinju imati financijske probleme da poduzmu rane mjere. Mogući mehanizmi ranog upozoravanja trebali bi uključiti dužnosti računovodstva i nadzora za dužnika ili dužnikove uprave kao i prijavu dužnosti prema ugovorima o kreditu. Uz to, treće strane s relevantnim informacijama kao što su računovođe, porezna tijela i tijela socijalnog osiguranja moglo bi se potaknuti ili obvezati nacionalnim pravom da upozore kad uoče negativno kretanje.
- (17) Okvir restrukturiranja trebao bi biti dostupan dužnicima da bi se omogućilo rješavanje njihovih financijskih poteškoća u ranoj fazi kada se čini da je vjerojatno da se njihov stečaj može spriječiti i osigurati nastavak njihova poslovanja. Okvir restrukturiranja trebao bi biti dostupan prije nego što dužnik postane nesolventan prema nacionalnom pravu, odnosno prije nego što dužnik ispuni uvjete za pokretanje kolektivnog stečajnog postupka koji normalno obuhvaća ukupno smanjenje investicija dužnika i imenovanje likvidatora. Ispitivanje održivosti stoga se ne bi trebalo provesti kao

⁶⁴ Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1.).

⁶⁵ Uredba (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju (SL L 201, 27.7.2012., str. 1.)

⁶⁶ Uredba (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni Direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012 (SL L 257, 28.8.2014., str. 1.)

⁶⁷ Direktiva 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i Direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 12.6.2014., str. 190.).

preduvjet za početak pregovora i za odobrenje odgode provedbe ovrhe. Točnije, održivost poduzeća trebala bi najčešće biti procjena koju trebaju provesti vjerovnici na koje to utječe koji većinski pristaju na određene prilagodbe njihovih potraživanja. Međutim, da bi se izbjegli svi potencijalni rizici zlouporabe postupka, financijske poteškoće dužnika trebale bi odražavati mogućnost izvjesnog stečaja, a plan restrukturiranja trebao bi moći spriječiti stečaj dužnika i osigurati održivost poslovanja.

- (18) Da bi se promicala učinkovitost i smanjile odgode i troškovi, nacionalni okviri preventivnog restrukturiranja moraju uključiti fleksibilne postupke kojima se uključenost sudskih ili administrativnih tijela ograničava na nužne ili odgovarajuće situacije da bi se štitili interesi vjerovnika i drugih zainteresiranih strana na koje bi to moglo utjecati. Da bi se izbjegli nepotrebni troškovi i odrazila rana priroda postupka dužnici bi, u načelu, trebali zadržati kontrolu nad svojom imovinom i svakodnevnim radom njihova poslovanja. Imenovanje upravitelja restrukturiranja, bilo da je izmiritelj koji podržava pregovore za plan restrukturiranja ili stečajni upravitelj koji nadzire djelovanje dužnika, ne smije biti obavezno u svakom slučaju, već se treba provesti posebno za svaki slučaj, ovisno o okolnostima slučaja ili o posebnim potrebama dužnika. Nadalje, za pokretanje procesa restrukturiranja koji može biti neformalan sve dok to ne utječe na prava treće osobe ne mora nužno postojati sudska naredba. U svakom slučaju, stupanj nadzora mora biti osiguran kada je to potrebno da bi se zaštitili legitimni interesi jednog ili više vjerovnika ili druge zainteresirane strane. To posebno može biti slučaj kada općenitu odgodu provedbe ovrhe odobri sudsko ili upravno tijelo ili kada se čini nužnim nametnuti plan restrukturiranja kategorijama vjerovnika koji se ne slažu.
- (19) Dužnik bi trebao moći zatražiti privremenu odgodu provedbe ovrhe od sudskog ili upravnog tijela koja bi također trebala obustaviti i obvezu podnošenja zahtjeva za pokretanjem stečajnih postupaka kada takve radnje mogu štetno utjecati na pregovore i otežati izgled restrukturiranja poslovanja dužnika. Odgoda ovrhe može biti općenita, odnosno može utjecati na sve vjerovnike ili može biti usmjerena na pojedinačne vjerovnike. Da bi se osigurala poštena ravnoteža između prava dužnika i vjerovnika, odgoda se treba odobriti za razdoblje koje nije duže od četiri mjeseca. Složena restrukturiranja ipak mogu zahtijevati više vremena. Države članice mogu odlučiti da se u tim slučajevima produljenja tog razdoblja mogu dobiti od sudskih ili upravnih tijela, pod uvjetom da postoje dokazi da pregovori o planu restrukturiranja napreduju i da vjerovnici nisu nepravedno oštećeni. Ako se odobre daljnja produljenja, sudsko ili upravno tijelo trebalo bi biti uvjereni da postoji velika vjerojatnost donošenja plana restrukturiranja. Države članice trebale bi osigurati da se bilo koji zahtjev za produljenjem početnog trajanja odgode podnese u razumnom roku da bi se sudskim ili upravnim tijelima omogućilo donošenje odluke u danom roku. Kada sudsko ili upravno tijelo ne donese odluku o produljenju odgode provedbe ovrhe prije isteka, učinak odgode trebao bi prestati na dan isteka razdoblja odgode. U interesu pravne sigurnosti ukupno razdoblje odgode trebalo bi biti ograničeno na dvanaest mjeseci.
- (20) Da bi se osiguralo da vjerovnici nisu oštećeni, odgoda se ne smije odobriti ili, ako je odobrena, ne smije se produžiti ili se mora ukinuti kada su vjerovnici nepravedno oštećeni odgodom provedbe ovrhe. U utvrđivanju jesu li vjerovnici nepravedno oštećeni, sudska ili administrativna tijela mogu u obzir uzeti hoće li odgoda sačuvati cjelokupnu vrijednost imovine, djeluje li se dužnik u lošoj namjeri ili s namjerom uzrokovanja štete ili se općenito ponaša protivno legitimnim očekivanjima općenitog tijela vjerovnika. Pojedinačni vjerovnik ili kategorija vjerovnika bili bi nepravedno

oštećeni odgovodom ako bi njihova potraživanja primjerice bila znatno gora kao posljedica odgode nego što bi bila da odgoda nije odobrena ili ako je vjerovnik u nepovoljnijem položaju od vjerovnika u sličnom položaju.

- (21) Vjerovnicima na koje se primjenjuje odgoda tijekom razdoblja odgode također ne smije biti dopušteno obustavljanje provedbe, raskidanje, ubrzavanje ili modificiranje izvršnih ugovora na bilo koji način, pod uvjetom da dužnik nastavi biti u skladu s postojećim obvezama prema tim ugovorima. Prijevremeno raskidanje ugrozilo bi sposobnost poslovanja da nastavi s radom tijekom pregovora restrukturiranja, posebno kada se tiče poslovnih ugovora za osobne potrepštine poput plina, električne energije, vode, telekomunikacijskih usluga i usluga plaćanja karticom. Međutim, da bi se zaštitili interesi vjerovnika i osiguralo najmanje ometanje rada vjerovnika u lancu opskrbe, odgoda se ne treba primjenjivati u pogledu potraživanja koja proizlaze prije odobrenja odgode. Da bi se postiglo uspješno restrukturiranje, dužnik treba u uobičajenom poslovnom tijeku poslovanja platiti potraživanja koja duguje dužnicima na koje ne utječe odgoda i potraživanja vjerovnicima na koje odgoda utječe, a koja nastanu nakon odobrenja odgode.
- (22) Kada dužnik uđe u stečajni postupak, neki dobavljači mogu imati ugovorna prava koja im omogućuju raskid ugovora o opskrbi isključivo na temelju stečaja (poznato kao *ipso facto* klauzule). To može biti točno kada dužnik podnese zahtjev za mjere preventivnog restrukturiranja. Kada se pozovu takve klauzule kada dužnik samo pregovara o planu restrukturiranja ili traži odgodu provedbe ovrhe u svakom slučaju povezanom s odgodom, rano raskidanje može imati negativan učinak na poslovanje dužnika i uspješno spašavanje poslovanja. Stoga, kada sudsko ili upravno tijelo odobri odgodu nužno je da vjerovnicima na koje se primjenjuje odgoda nije dopušteno pozvati se na klauzule *ipso facto* koje se odnose na pregovore o planu restrukturiranja ili odgodu ili bilo koji sličan slučaj povezan s odgodom.
- (23) Vjerovnici bi trebali imati pravo osporiti odgodu kad je odobri sudsko ili upravo tijelo. Kada odgoda više nije nužna u pogledu olakšavanja donošenja plana restrukturiranja, primjerice jer je jasno da većina vjerovnika ne daje podršku za restrukturiranje koja je potrebna prema nacionalnom pravu, vjerovnici bi trebali moći zatražiti ukidanje odgode.
- (24) Pravo glasa o donošenju plana restrukturiranja trebali bi imati svi vjerovnici na koje utječe plan restrukturiranja, ali i nositelji udjela, kad je to dopušteno prema nacionalnom pravu. Strane na koje ne utječe plan restrukturiranja ne bi trebale imati glasačka prava u pogledu plana, niti bi njihova podrška trebala biti potrebna za odobrenje bilo kojeg plana. Glasovanje može biti u obliku formalnog procesa glasovanja ili savjetovanja i dogovora s potrebnom većinom zahvaćenih strana. Međutim kada je glasovanje u obliku savjetovanja i dogovora, zahvaćene strane čije slaganje nije nužno svejedno moraju imati mogućnost priključivanja planu restrukturiranja.
- (25) Da bi se osiguralo da se prava koja su u suštini slična tretiraju pravično i da se planovi restrukturiranja mogu donijeti bez dovođenja u pitanje prava zahvaćenih strana, zahvaćene strane trebaju se tretirati u zasebnim kategorijama u skladu s kriterijima formiranja kategorija prema nacionalnom pravu. Za početak, osigurani i neosigurani vjerovnici uvijek se trebaju tretirati u zasebnim kategorijama. Nacionalnim pravom može biti određeno da se osigurana potraživanja mogu podijeliti na osigurana i neosigurana potraživanja na temelju vrednovanja kolaterala. U nacionalnom pravu mogu se utvrditi i specifična pravila koja podržavaju formiranje kategorija u kojima

nerazvrstani ili na drugi način posebno ranjivi vjerovnici, poput radnika ili malih dobavljača, mogu profitirati od takvog formiranja kategorija. Nacionalnim pravom mora se u svakom slučaju osigurati da se pitanja od posebne važnosti za svrhu formiranja kategorija, poput potraživanja povezanih strana, tretiraju na odgovarajući način, a trebaju i sadržavati pravila koja se bave potencijalnim potraživanjima i spornim potraživanjima. Sudsko ili upravno tijelo trebalo bi pregledati formiranje kategorija kada se plan restrukturiranja preda za potvrdu, ali države članice mogu odrediti i da ta tijela mogu pregledavati formiranje kategorija i u ranijoj fazi ako predlagatelj plana unaprijed traži potvrdu ili smjernice.

- (26) Potrebna većina treba biti utvrđena nacionalnim pravom da bi se osiguralo da manjina zahvaćenih strana u svakoj kategoriji ne može spriječiti donošenje plana restrukturiranja koji ne smanjuje nepravedno njihova prava i interese. Bez pravila većine koje obvezuje osigurane vjerovnike koji se ne slažu, rano restrukturiranje u brojnim slučajevima ne bi bilo moguće, primjerice kada je potrebno financijsko restrukturiranje, a poslovanje je inače održivo. Da bi se osiguralo da strane imaju pravo glasa o donošenju plana restrukturiranja proporcionalno udjelima koje imaju u poslovanju, potrebna većina treba biti temeljena na iznosu potraživanja vjerovnika ili interesima nositelja udjela u svakoj danoj kategoriji.
- (27) Ispitivanje „najboljeg interesa vjerovnika” omogućuje da se nesuglasnim vjerovnicima osigura da ne budu oštećeniji planom restrukturiranja, nego što bi to bilo u slučaju likvidacije, bilo da to podrazumijeva djelomičnu likvidaciju ili prodaju poslovanja kao društva koje nastavlja poslovati. To ispitivanje trebalo bi se primjenjivati u svakom slučaju kada se plan treba potvrditi da bi bio obvezujući za nesuglasne vjerovnike ili kategorije vjerovnika, što može biti slučaj.
- (28) Iako bi se plan restrukturiranja uvijek trebao smatrati donesenim ako potrebna većina u svakoj kategoriji podržava plan, plan restrukturiranja koji ne podržava potrebna većina u svakoj zahvaćenoj kategoriji može i dalje potvrditi sudsko ili upravno tijelo pod uvjetom da ga podržava najmanje jedna zahvaćena kategorija vjerovnika i da kategorije koje se ne slažu nisu nepravedno oštećene predloženim planom (mehanizam nadglasavanja među kategorijama). Plan bi posebno trebao poštivati pravilo apsolutnog prioriteta koje osigurava da je nesuglasna kategorija vjerovnika u potpunosti isplaćena prije nego što niža kategorija može primiti bilo koju distribuciju ili zadržati bilo kakav interes prema planu restrukturiranja. Pravilo apsolutnog prioriteta služi kao osnova za raspodjelu vrijednosti među vjerovnicima u restrukturiranju. Kao posljedica apsolutnog pravila prioriteta, nijedna kategorija vjerovnika ne može prema planu restrukturiranja primiti ili zadržati gospodarske vrijednosti ili koristi koje premašuju ukupan iznos potraživanja ili interesa te kategorije. U usporedbi sa strukturom kapitala poduzeća koje se restrukturira, pravilo apsolutnog prioriteta omogućava određivanje vrijednosti koja se dodjeljuje stranama prema planu restrukturiranja na osnovi vrijednosti poduzeća kao društva s trajnim poslovanjem.
- (29) Iako se legitimni interesi dioničara ili ostalih nositelja udjela trebaju zaštititi, države članice trebale bi osigurati da dioničari ne mogu neopravdano blokirati donošenje plana restrukturiranja kojim bi se vratila održivost dužnika. Primjerice, donošenje plana restrukturiranja ne bi trebalo biti uvjetovano pristankom nositelja udjela bez intrinzične vrijednosti, odnosno nositelja udjela koji nakon procjene poduzeća ne bi primili nikakvo plaćanje ili drugu naknadu ako se primjenjuje normalno rangiranje likvidacijskih prioriteta. Države članice mogu primijeniti različita sredstva postizanja ovog cilja, primjerice tako da nositeljima udjela ne daju pravo glasa o planu

restrukturiranja. Međutim, kada nositelji udjela imaju pravo glasovanja o planu restrukturiranja, sudsko ili upravno tijelo trebalo bi moći potvrditi plan bez obzira na neslaganje jedne ili više kategorija nositelja udjela kroz mehanizam nadglasavanja među kategorijama. Više kategorija nositelja udjela može biti potrebno kada postoje različite kategorije vlasničkih udjela s različitim pravima. Nositelji udjela za mala i srednja poduzeća koji nisu samo ulagači, već i vlasnici poduzeća te doprinose poduzeću na načine poput stručnosti u upravljanju možda nemaju poticaja za restrukturiranje prema tim uvjetima. Iz tog razloga mehanizam nadglasavanja među kategorijama za predlagatelja plana treba ostati neobavezan.

- (30) Potrebno je da sudsko ili upravno tijelo potvrdi plan restrukturiranja kako bi se osiguralo da je smanjenje prava vjerovnika ili interesa nositelja udjela proporcionalno prednostima restrukturiranja i da oni imaju pristup učinkovitim pravnim lijekovima. Sudsko i upravno tijelo stoga bi trebalo odbiti plan za koji je utvrđeno da smanjuje prava nesuglasnih vjerovnika ili nositelja udjela tako da su ona manja od onoga što bi mogli razumno očekivati u slučaju likvidacije poslovanja dužnika, bilo djelomičnom likvidacijom i prodajom ili prodajom kao društva s trajnim poslovanjem, ovisno o određenim okolnostima svakog dužnika. Međutim, kada se plan potvrdi putem mehanizma nadglasavanja među kategorijama, pravilo apsolutnog prioriteta treba se primijeniti na temelju procjene poduzeća u kojoj se u obzir uzima dugoročna vrijednost poslovanja dužnika, za razliku od likvidacijske vrijednosti društva s trajnim poslovanjem. Procjena poduzeća u pravilu je viša od likvidacijske vrijednosti društva s trajnim poslovanjem jer obuhvaća činjenicu da poslovanje nastavlja s aktivnostima i ugovorima uz minimalno ometanje, ima povjerenje financijskih vjerovnika, dioničara i klijenata, nastavlja stvarati prihode i ograničava utjecaj na radnike.
- (31) Uspjeh plana restrukturiranja često može ovisiti o tome postoje li, kao prvo, financijski resursi za podršku rada poslovanja tijekom pregovora o restrukturiranju i, kao drugo, za provedbu plana restrukturiranja nakon njegove potvrde. Novo financiranje ili privremeno financiranje trebalo bi stoga biti isključeno iz tužbi radi pobijanja dužnikovih radnji koje pokušavaju proglasiti takvo financiranje ništavnim, poništivim ili neprovedivim jer je to čin koji ima štetan utjecaj na opće tijelo vjerovnika u kontekstu naknadnih stečajnih postupaka. Nacionalni zakoni o stečaju prema kojima su moguće tužbe radi pobijanja dužnikovih radnji ako i kada dužnik konačno ode u stečaj ili u kojima je propisano da novi davatelji kredita mogu podlijegati građanskopravnim, administrativnim ili kaznenim sankcijama zbog davanja kredita dužnicima u financijskim poteškoćama ugrožavaju dostupnost financiranja koje je nužno za uspješne pregovore i provedbu plana restrukturiranja. Za razliku od novog financiranja koje bi trebalo potvrditi sudsko ili upravno tijelo kao dio plana restrukturiranja, kada se odobri privremeno financiranje strane ne znaju hoće li plan u konačnici biti potvrđen ili ne. Ograničenje zaštite privremenog financiranja na slučajeve kada plan donose vjerovnici ili potvrđuje sudsko ili administrativno tijelo obeshrabrilo bi pružanje privremenog financiranja. Da bi se izbjegle potencijalne zlouporabe, zaštićeno treba biti isključivo financiranje koje je razumno i neposredno nužno za nastavak rada ili opstanak poslovanja dužnika ili za očuvanje ili poboljšanje vrijednosti tog poslovanja dok se čeka na potvrdu tog plana. Zaštita od tužbi radi pobijanja dužnikovih radnji i zaštita od osobne odgovornosti minimalna su jamstva koja se odobravaju za privremeno financiranje i novo financiranje. Međutim poticanje novih davatelja kredita da preuzmu povećani rizik ulaganja u održivog dužnika u financijskim poteškoćama može zahtijevati daljnje poticaje poput davanja prednosti takvom financiranju barem u odnosu na neosigurana potraživanja u daljnjim stečajnim postupcima.

- (32) Zainteresirane zahvaćene strane trebale bi imati mogućnost podnošenja žalbe na odluku o potvrdi plana restrukturiranja. Međutim, da bi se osigurala učinkovitost plana, smanjila nesigurnost i izbjegle neopravdane odgode, žalbe ne bi trebale imati suspenzivan učinak na provedbu plana restrukturiranja. Kada je utvrđeno da su manjinski vjerovnici zbog plana pretrpjeli neopravdanu štetu, države članice kao alternativu ukidanja plana trebaju razmotriti novčanu naknadu pojedinim nesuglasnim vjerovnicima koju plaća dužnik ili vjerovnici koji su dali svoj glas za plan.
- (33) Da bi se promicala kultura ranog pribjegavanja preventivnom restrukturiranju, poželjno je da se i transakcije koje se poduzimaju u dobroj vjeri, a usko su povezane s donošenjem ili provedbom plana restrukturiranja, zaštite od tužbi radi pobijanja dužnikovih radnji u daljnjim stečajnim postupcima. Transakcije koje se razmatraju i koje su usko povezane s pregovorima o planu restrukturiranja mogu biti, primjerice, prodaja društva kćeri da bi se dobila gotovina koju poduzeće u financijskim poteškoćama treba da nastavi s poslovanjem tijekom pregovora o restrukturiranju. Transakcije u svrhu ispunjavanja plana restrukturiranja ili koje su s njima usko povezane odvijaju se kada dužnik da u zalog dionice društva kćeri da bi osigurao novi kredit uključen u plan ili kada provodi zamjenu duga za kapital predviđenu planom. Takva bi zaštita trebala povećati sigurnost u pogledu transakcija s poduzećima za koja se zna da su u poteškoćama te ukloniti strah vjerovnika i ulagača da će se sve takve transakcije proglasiti ništavnima u slučaju neuspješnog restrukturiranja.
- (34) Tijekom postupaka preventivnog restrukturiranja radnici moraju imati punu zaštitu prema radnom pravu. Ovom se Direktivom posebno ne dovode u pitanje prava radnika zajamčena Direktivom Vijeća 98/59/EZ⁶⁸, Direktivom Vijeća 2001/23/EZ⁶⁹, Direktivom 2002/14/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁷⁰, Direktivom 2008/94/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁷¹ i Direktivom 2009/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁷². Obveze koje se tiču informiranja i savjetovanja radnika prema nacionalnom pravu kojim se primjenjuju prethodno navedene Direktive ostaju u potpunosti nepromijenjene. To uključuje obvezu izvješćivanja i savjetovanja s predstavnicima radnika o odluci da se upotrijebi okvir za preventivno restrukturiranje u skladu s Direktivom 2002/14/EZ. S obzirom da je potrebno osigurati primjerenu zaštitu radnika, države članice bi u načelu sva nepodmirena potraživanja radnika kako su definirana u 2008/94/EZ trebale izuzeti iz odgode provedbe ovrhe neovisno o tome jesu li ta potraživanja nastala prije ili nakon odobrenja odgode. Takva bi odgoda trebala biti dopuštena samo za iznose i za razdoblje u kojem je isplata takvih

⁶⁸ Direktiva Vijeća 98/59/EZ od 20. srpnja 1998. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na kolektivno otkazivanje, SL L 225, 12.8.1998., str. 16.

⁶⁹ Direktiva Vijeća 2001/23/EZ od 12. ožujka 2001. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na zaštitu prava zaposlenika kod prijenosa poduzeća, pogona ili dijelova poduzeća ili pogona, SL L 82, 22.3.2001., str. 16.

⁷⁰ Direktiva 2002/14/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2002. o uspostavljanju općeg okvira za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima u Europskoj zajednici, SL L 80, 23.3.2002., str. 29.

⁷¹ Direktiva 2008/94/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2008. o zaštiti zaposlenika u slučaju insolventnosti njihovog poslodavca, SL L 283, 28.10.2008., str. 36.

⁷² Direktiva 2009/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o osnivanju Europskog radničkog vijeća ili uvođenju postupka koji obuhvaća poduzeća i skupine poduzeća na razini Zajednice radi obavješćivanja i savjetovanja radnika, SL L 122, 16.5.2009., str. 28.

potraživanja učinkovito zajamčena drugim sredstvima prema nacionalnom pravu. Kada države članice prošire pokrivenost jamstva plaćanja nepodmirenih potraživanja radnika utvrđenih Direktivom 2008/94/EZ na postupke preventivnog restrukturiranja uspostavljene ovom Direktivom, izuzeće potraživanja radnika od odgode provođenja ovrhe više nije opravdana u mjeri pokrivenoj tim jamstvom. Kada prema nacionalnom pravu postoje ograničenja odgovornosti jamstvenih institucija, bilo u pogledu duljine jamstva ili iznosa plaćenog radnicima, radnici bi trebali moći ostvariti svoja potraživanja za bilo koji manjak poslodavaca čak i tijekom razdoblja odgode provedbe ovrhe.

- (35) Kada plan restrukturiranja obuhvaća prijenos dijela poduzeća ili poslovanja, prava radnika koja proizlaze iz ugovora o radu ili iz radnog odnosa, prije svega uključujući pravo na plaće, trebaju biti zaštićena u skladu s člancima 3. i 4. Direktive 2001/23/EZ ne dovodeći u pitanje posebna pravila koja se primjenjuju u slučaju stečajnog postupaka prema članku 5. te Direktive te posebno mogućnosti dopuštene člankom 5. stavkom 2. te Direktive. Nadalje uz i ne dovodeći u pitanje prava na informiranje i savjetovanje, uključujući o odlukama koje vjerojatno dovode do značajnih promjena u organizaciji rada ili ugovornih odnosa s ciljem postizanja dogovora o tim odlukama, koja se jamče Direktivom 2002/14/EZ, prema ovo Direktivi radnici na koje utječe plan restrukturiranja trebali bi imati pravo glasovanja o planu. U svrhu glasovanja o planu restrukturiranja, države članice mogu odlučiti smjestiti radnike u zasebnu kategoriju u odnosu na ostale kategorije vjerovnika.
- (36) Da bi se dodatno promicala preventivna restrukturiranja, važno je osigurati da direktori nisu obeshrabreni u provođenju opravdanih poslovnih prosuđivanja ili poduzimanju odgovornih gospodarskih rizika, posebno ondje gdje bi to popravilo izgleda za restrukturiranje potencijalno održivih poslovanja. Kada poduzeće ima financijske poteškoće, direktori bi trebali poduzeti korake kao što su traženje stručnog savjeta, uključujući savjete o restrukturiranju i stečaju, primjerice uporabom alata za rano upozoravanje gdje je to primjenjivo; zaštita imovine društva da bi se povećala vrijednost i izbjegao gubitak ključne imovine; razmatranje strukture i funkcija poslovanja da bi se ispitala održivost i smanjili rashodi; izbjegavanje onih vrsta transakcija društva koje bi mogle biti podložne tužbama radi pobijanja dužnikovih radnji, osim ako postoji odgovarajuća poslovna opravdanost; nastavak trgovanja u okolnostima u kojima je to prikladno da bi se povećala vrijednost poduzeća kao društva s trajnim poslovanjem; održavanje pregovora s vjerovnicima i pokretanje postupaka preventivnog restrukturiranja. Kada dužniku prijeti stečaj, važno je zaštititi i legitimne interese vjerovnika od odluka uprave koje mogu utjecati na ustrojstvo dužnikove imovine, posebno kada te odluke mogu imati učinak na daljnje smanjenje vrijednosti imovine na raspolaganju za restrukturiranje ili za distribuciju vjerovnicima. Stoga je nužno da u tim okolnostima direktori izbjegavaju sve namjerne radnje ili radnje iz krajnje nepažnje koje bi rezultirale osobnom dobiti na uštrb dionika, pristanak na transakcije po premaloj cijeni ili poduzimanje radnji koje dovode do nepoštenog povlaštenog položaja jednog ili više dionika u odnosu na ostale. U svrhe ove Direktive direktori bi trebali biti osobe odgovorne za donošenje odluka koje se tiču upravljanja društvom.
- (37) Različite mogućnosti druge prilike u državama članicama mogu potaknuti prezadužene poduzetnike da se presele u državu članicu da bi profitirali od kraćeg razdoblja davanja razrješenice ili pogodnijih uvjeta za razrješenje, što vodi do dodatne pravne nesigurnosti i troškova za vjerovnike pri povratu njihovih potraživanja. Nadalje, posljedice stečaja, a posebno društvena stigma, pravne posljedice poput zabrane

osnivanja i obavljanja poduzetničke djelatnosti poduzetnicima i tekuća nemogućnost otplate dugova predstavljaju značajne prepreke poduzetnicima koji nastoje uspostaviti poslovanje ili dobiti drugu priliku čak i ako dokazi pokazuju da poduzetnici koju su u stečaju imaju više šanse za uspjeh iz drugog pokušaja. Stoga se moraju poduzeti koraci da bi se smanjili negativni učinci prezaduženosti i stečaja na poduzetnike, posebno omogućujući potpuno razrješenje od dugova nakon određenog vremenskog razdoblja te ograničavajući trajanje naredbi o zabrani koje se izdaju u odnosu na prezaduženost dužnika.

- (38) Potpuno razrješenje ili kraj zabrane nakon kratkog vremenskog razdoblja nisu prikladni u svim okolnostima, primjerice u slučajevima kada je dužnik nepošten ili je djelovao u lošoj namjeri. Države članice trebale bi dati jasne smjernice sudskim ili upravnim tijelima o tome kako procijeniti poštenje poduzetnika. Primjerice kad utvrđuju je li dužnik bio nepošten, sudska ili upravna tijela mogu uzeti u obzir okolnosti poput prirode i razmjera dugova, vremena kada su oni nastali, napora dužnika da vrati dugove i ispuni pravne obaveze, uključujući zahtjeve javnog licenciranja i valjano knjigovodstvo te radnje koje je poduzimao da onemogući primjenu postupka vjerovnika. Naredbe o zabrani mogu trajati dulje ili neodređeno u situacijama kada se poduzetnik bavi određenim profesijama koje se smatraju osjetljivima u državama članicama ili kada je bio osuđen zbog kaznenog djela. U takvim bi slučajevima bilo moguće da poduzetnici imaju koristi od razrješenja od dugova, ali da i dalje tijekom duljeg vremenskog razdoblja ili neodređeno imaju zabranu obavljanja određene profesije.
- (39) Nužno je održati i poboljšati transparentnost i predvidljivost postupaka u ostvarivanju rezultata koji su povoljni za očuvanje poslovanja i za davanje druge prilike poduzetnicima ili dopuštanje učinkovite likvidacije neodrživih poduzeća. Nužno je smanjiti i predugo trajanje stečajnih postupaka u brojnim državama članicama, što ima za posljedicu pravnu nesigurnost za vjerovnike i ulagače te niske stope povrata. U konačnici, s obzirom na poboljšane mehanizme suradnje između sudova i upravitelja u prekograničnim slučajevima koji su uspostavljeni Uredbom (EU) 2015/848, stručnost svih uključenih aktera potrebno je dovesti na jednako visoku razinu diljem Unije. Da bi se postigli ti ciljevi, države članice trebale bi osigurati da su članovi sudskih ili upravnih tijela odgovarajuće obučeni te da imaju specijalizirano znanje i iskustvo o stečajnim pitanjima. Takva specijalizacija članova sudstva trebala bi omogućiti donošenje odluka s potencijalno značajnim gospodarskim ili društvenim utjecajima u kratkom roku i ne bi trebala značiti da se članovi sudstva moraju baviti isključivo predmetima restrukturiranja, stečaja i druge prilike. Primjerice, stvaranje specijaliziranih sudova ili komora u skladu s nacionalnim pravom o organizacijama pravosudnog sustava mogao bi biti učinkovit način postizanja tih ciljeva.
- (40) Države članice također bi trebale osigurati da su upravitelji u području restrukturiranja, stečaja i druge prilike koje su dodijelila sudska ili upravna tijela valjano obučeni te da ih se nadzire u provođenju njihovih zadataka, da su imenovani na transparentan način uzimajući u obzir potrebu za osiguravanjem učinkovitih postupaka i da svoje zadatke izvršavaju s integritetom. Upravitelji bi se trebali pridržavati dobrovoljnih kodeksa ponašanja s ciljem osiguravanja odgovarajućih razina kvalifikacije i obuke, transparentnosti dužnosti tih upravitelja i pravila za određivanje naknade za njihov rad, uzimanja osiguranja od profesionalne odgovornosti i uspostave nadzornih i regulatornih mehanizama koji bi trebali uključivati odgovarajući i učinkovit mehanizam za sankcioniranje onih koji nisu ispunili svoje

dužnosti. Ti standardi mogu se postići bez načelne potrebe za stvaranjem novih profesija ili kvalifikacija.

- (41) Da bi se dodatno smanjilo trajanje postupaka i istovremeno osiguralo bolje sudjelovanje vjerovnika u postupcima restrukturiranja, stečaja i razrješenja te da se osiguraju slični uvjeti za vjerovnike bez obzira na njihov smještaj u Uniji, države članice trebale bi u sudskim postupcima osigurati dostupnost sredstava za komunikaciju na daljinu. Stoga bi trebalo biti moguće da se proceduralni koraci poput podnošenja zahtjeva vjerovnika, obavijesti koje šalju dužnici ili upravitelji u području restrukturiranja, stečaja i druge prilike, glasovanja o planu restrukturiranja ili podnošenja žalbi provode elektroničkim putem. Prekogranično priznavanje takve komunikacije trebalo bi biti u skladu s Uredbom (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća⁷³.
- (42) Važno je prikupljati pouzdane podatke o provođenju postupaka restrukturiranja, stečaja i razrješenja da bi se nadzirala provedba i primjena ove Direktive. Stoga bi države članice trebale prikupljati i agregirati podatke koji su dovoljno detaljni da bi se omogućila točna procjena kako Direktiva funkcionira u praksi.
- (43) Stabilnost financijskih tržišta čvrsto se oslanja na financijske kolaterale, posebno kada se kolateral u vrijednosnim papirima daje u odnosu na sudjelovanje u namjenskim sustavima ili operacijama središnjih banaka i kada se središnjim drugim ugovornim stranama odobravaju iznosi nadoknade. Budući da vrijednost financijskih instrumenata koji se daju kao osiguranje može biti vrlo promjenjiva, ključno je da se njihova vrijednost brzo realizira prije opadanja. Stoga ova Direktiva ne bi trebala dovoditi u pitanje Direktivu 98/26/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 1998.⁷⁴, Direktivu 2002/47/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁷⁵ i Uredbu (EU) br. 648/2012⁷⁶.
- (44) Učinkovitost procesa donošenja i primjene plana restrukturiranja ne smije biti ugrožena pravilima prava trgovačkih društava. Stoga bi države članice trebale odstupiti od zahtjeva donesenih Direktivom 2012/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁷⁷ u pogledu obaveze da se sazove glavna skupština društva i ponudi dionice postojećim dioničarima na temelju prava prvokupa u mjeri i za razdoblje potrebno da bi se osiguralo da dioničari ne onemogućuju napore restrukturiranja zlouporabom prava utvrđenih Direktivom 2012/30/EU. Države članice ne bi trebale biti obvezane odstupiti od pravila prava o trgovačkim društvima u potpunosti ili za ograničeno vremensko razdoblje pod uvjetom da osiguraju da zahtjevi prava o trgovačkim društvima ne mogu ugroziti učinkovitost procesa restrukturiranja ili da države članice imaju ostale, jednako učinkovite alate kojima se osigurava da dioničari

⁷³ Uredba (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ (SL L 257, 28.8.2014., str. 73.).

⁷⁴ Direktiva 98/26/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 1998. o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru vrijednosnih papira (SL L 166, 11.6.1998., str. 45.)

⁷⁵ Direktiva 2002/47/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. lipnja 2012. o financijskom kolateralu (SL L 168, 27.6.2002., str. 43.).

⁷⁶ Uredba (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju (SL L 201, 27.7.2012., str. 1.).

⁷⁷ Direktiva 2012/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o usklađivanju zaštitnih mehanizama koje, radi zaštite interesa članova i trećih osoba, države članice zahtijevaju od trgovačkih društava u smislu članka 54. drugog stavka Ugovora o funkcioniranju Europske unije, u pogledu osnivanja dioničkih društava te održavanja i promjene njihovog kapitala, a s ciljem ujednačavanja tih zaštitnih mehanizama (SL L 315, 14.11.2012., str. 74.).

ne mogu neopravdano sprečavati donošenje ili provedbu plana restrukturiranja koji bi vratio održivost poslovanja. U tom kontekstu države članice trebaju dati posebnu važnost učinkovitosti odredbi povezanih s odgodom provedbe ovrhe i potvrdom plana restrukturiranja koji ne bi smio biti ugrožen zahtjevima da se sazove glavna skupština dioničara ili rezultatima skupštine. Direktivu 2012/30/EU trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.

- (45) U skladu sa Zajedničkom političkom izjavom država članica i Komisije o dokumentima s objašnjenjima od 28. rujna 2011.⁷⁸, države članice obvezale su se da će u opravdanim slučajevima uz obavijest o svojim mjerama prenošenja priložiti jedan ili više dokumenata u kojima se objašnjava odnos između sastavnica direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata prenošenja. U pogledu ove Direktive zakonodavac smatra prosljeđivanje takvih dokumenata opravdanim.
- (46) Komisija bi trebala imati ovlasti u pogledu uspostavljanja i daljnjih promjena obrasca za komuniciranje podataka. Te ovlasti trebale bi se izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća⁷⁹.
- (47) Budući da države članice same ne mogu dostatno ostvariti ciljeve ove Uredbe zbog razlika među nacionalnim okvirima restrukturiranja i stečaja koje bi nastavile stvarati prepreke slobodnom kretanju kapitala i slobodi poslovnog nastana, već se oni mogu bolje ostvariti na razini Unije, Unija može usvojiti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti kako je to određeno u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je nužno za ostvarivanje tih ciljeva,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

GLAVA I

Opće odredbe

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom Direktivom utvrđuju se pravila o:
 - (a) postupcima preventivnog restrukturiranja koji su dostupni dužnicima u financijskim poteškoćama kada je mogućnost stečaja izvjesna;
 - (b) postupcima koji dovode do razrješenja od duga prezaduženih poduzetnika čime se omogućuje osnivanje nove djelatnosti;
 - (c) mjerama za povećanje učinkovitosti postupaka navedenih u točki (a) i (b) ovog stavka kao i stečajnih postupaka.

⁷⁸ SL C 369, 17.12.2011, str. 14.

⁷⁹ Uredba (EZ) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

2. Direktiva se ne primjenjuje na postupke navedene u stavku 1. ovog članka koji se odnose na dužnike koji su:
 - (a) osiguravajuća društva i društva za reosiguranje definirana točkama 1. i 4. članka 13. Direktive 2009/138/EZ;
 - (b) kreditne institucije definirane u točki 1. članku 4. Uredbe (EZ) br. 575/2013;
 - (c) investicijska društva i subjekti za zajednička ulaganja definirana u točkama 2. i 7. članku 4. stavku 1. točkama 2. i 7. Uredbe (EZ) 575/2013;
 - (d) središnje druge ugovorne strane kako su definirane u članku 2. točki 1. Uredbe (EU) br. 648/2012;
 - (e) središnji depozitoriji vrijednosnih papira kako su definirani u članku 2. točki 1. Uredbe (EU) br. 909/2014;
 - (f) ostale financijske institucije i subjekti navedeni u članku 1. stavku 1. Direktive 2014/59/EU;
 - (g) fizičke osobe koje nisu poduzetnici.
3. Države članice mogu proširiti primjenu postupaka navedenih u točki (b) stavka 1. na prezadužene fizičke osobe koje nisu poduzetnici.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „stečajni postupak” znači kolektivni stečajni postupak koji obuhvaća djelomično ili potpuno dezinvestiranje dužnika i imenovanje likvidatora;
- (2) „restrukturiranje” znači promjena sastava, uvjeta ili strukture dužnikove aktive i pasive ili bilo kojeg drugog dijela strukture kapitala dužnika, uključujući dionički kapital, ili kombinaciju tih elemenata, uključujući prodaju imovine ili dijelova poslovanja s ciljem omogućavanja da se poduzeće održi u cijelosti ili djelomično;
- (3) „zahvaćene strane” znači vjerovnici ili kategorije vjerovnika te, gdje je to primjenjivo prema nacionalnom pravu, nositelji udjela na čija potraživanja i interese utječe plan restrukturiranja;
- (4) „odgoda provedbe ovrhe” znači privremena obustava prava vjerovnika da se prisilno naplati od dužnika koju određuje sudsko ili upravno tijelo;
- (5) „izvršivi ugovori” znači ugovori između dužnika i jednog ili više vjerovnika prema kojima obje strane i dalje imaju obvezu provoditi te ugovore u trenutku određenja odgode provedbe ovrhe;
- (6) „formiranje kategorija” znači grupiranje zahvaćenih vjerovnika i nositelja udjela u planu restrukturiranja na način koji odražava prava i prvenstvo zahvaćenih potraživanja i interesa, uzimajući u obzir eventualna prethodna prava, založna prava ili ugovore među vjerovnicima i njihov tretman prema planu restrukturiranja;
- (7) „nadglasavanje nesuglasnih vjerovnika” znači situacija kada sudsko ili upravno tijelo potvrdi plan restrukturiranja koji ima podršku većine vjerovnika po

vrijednosti ili većine po vrijednosti u pojedinoj i svim kategorijama vjerovnika nad manjinom nesuglasnih vjerovnika, odnosno manjinom nesuglasnih vjerovnika u pojedinoj kategoriji;

- (8) „nadglasavanje među kategorijama” znači situacija kada sudsko ili upravno tijelo potvrdi plan restrukturiranja unatoč neslaganju jedne ili nekoliko zahvaćenih kategorija vjerovnika;
- (9) „ispitivanje najboljeg interesa vjerovnika” znači da nijedan nesuglasni vjerovnik ne bi lošije prošao prema planu restrukturiranja nego što bi to bio slučaj u likvidaciji, bilo da je u pitanju prodaja po dijelovima ili prodaja kao društva koje nastavlja poslovati;
- (10) „pravilo apsolutnog prioriteta” znači da nesuglasna kategorija vjerovnika mora biti u potpunosti namirena prije nego što niža kategorija može primiti bilo koju distribuciju ili zadržati bilo kakav interes prema planu restrukturiranja;
- (11) „novo financiranje” znači sva nova financijska sredstva, bilo da ih osiguravaju postojeći ili novi vjerovnici, koja su nužna za provedbu plana restrukturiranja i koja su ugovorena u tom planu restrukturiranja te ih je naknadno potvrdilo sudsko ili upravno tijelo;
- (12) „privremeno financiranje” znači bilo koja sredstva koja daje postojeći ili novi vjerovnik koja su opravdano i neposredno potrebna da bi poslovanje dužnika nastavilo s radom ili da bi opstalo, ili za očuvanje ili povećanje vrijednosti tog poslovanja do potvrde plana restrukturiranja;
- (13) „prezaduženi poduzetnik” znači fizička osoba koja obavlja djelatnost, poslovanje, obrt ili zanimanje i koja nije samo trenutačno u nemogućnosti platiti dospjela dugovanja;
- (14) „potpuno razrješenje od duga” znači otpis nepodmirenog duga nakon postupka koji se sastoji od realizacije imovine i/ili plana otplate/namire;
- (15) „upravitelj u području restrukturiranja” znači osoba ili tijelo koje imenuje sudsko ili upravno tijelo radi obavljanja jednog ili više od sljedećih zadataka:
 - (a) pomoć dužniku ili vjerovnicima u izradi plana restrukturiranja ili u pregovorima o tom planu;
 - (b) nadzor aktivnosti dužnika tijekom pregovora o planu restrukturiranja i podnošenje izvješća sudskom ili upravnom tijelu;
 - (c) preuzimanje djelomičnog upravljanja nad imovinom i poslovima dužnika tijekom pregovora.

Članak 3.

Rano upozorenje

1. Države članice osiguravaju da dužnici i poduzetnici imaju pristup alatima ranog upozoravanja koji mogu otkriti trend pogoršanja u poslovanju i signalizirati dužniku ili poduzetniku potrebu za hitnim djelovanjem.
2. Države članice osiguravaju da dužnici i poduzetnici imaju pristup relevantnim, ažuriranim, jasnim, jezgrovitim i korisniku prilagođenim informacijama o

dostupnosti alata za rano upozoravanje i svih dostupnih sredstava za restrukturiranje u ranoj fazi ili za postizanje razrješenja od osobnog duga.

3. Države članice mogu ograničiti pristup određen u stavcima 1. i 2. na mala i srednja poduzeća ili na poduzetnike.

GLAVA II.

Okviri preventivnog restrukturiranja

Poglavlje 1.

Raspoloživost okvira preventivnog restrukturiranja

Članak 4.

Raspoloživost okvira preventivnog restrukturiranja

1. Države članice osiguravaju da, kada je stečaj vjerojatan, dužnici u financijskim poteškoćama imaju učinkovit okvir za preventivno restrukturiranje koji im omogućuje restrukturiranje njihovih dugova ili poslovanja, vraćanje održivosti i izbjegavanje stečaja.
2. Okviri preventivnog restrukturiranja mogu se sastojati od jednog postupka ili mjere ili više njih.
3. Države članice uvode odredbe kojima se ograničava uključenost sudskog ili upravnog tijela na onu mjeru koja je potrebna i razmjerna tako da se očuvaju prava svih zahvaćenih strana.
4. Okviri preventivnog restrukturiranja dostupni su na zahtjev dužnika ili na zahtjev vjerovnika uz pristanak dužnika.

Poglavlje 2.

Olakšavanje pregovaranja o planu preventivnog restrukturiranja

Članak 5.

Dužnik sa zadržanim ovlastima

1. Države članice osiguravaju da dužnici koji se koriste postupcima preventivnog restrukturiranja i dalje u potpunosti ili barem djelomično upravljaju svojom imovinom i svakodnevnim poslovanjem poduzeća.
2. Nije u svakom slučaju obavezno da sudsko ili upravno tijelo imenuje upravitelja u području restrukturiranja.

3. Države članice mogu zahtijevati imenovanje upravitelja u području restrukturiranja u sljedećim slučajevima:
 - (a) kada se dužniku odobri opća odgoda provedbe ovrhe u skladu s člankom 6.;
 - (b) kada sudsko ili upravno tijelo treba potvrditi plan restrukturiranja s pomoću nadglasavanja među kategorijama u skladu s člankom 11.

Članak 6.

Odgoda provedbe ovrhe

1. Države članice osiguravaju da dužnici koji pregovaraju o planu restrukturiranja sa svojim vjerovnicima mogu iskoristiti odgodu provedbe ovrhe ako i u mjeri u kojoj je takva odgoda nužna za održavanje pregovora o planu restrukturiranja.
2. Države članice osiguravaju da se odgoda provedbe ovrhe može naložiti s obzirom na sve vrste vjerovnika, uključujući osigurane i povlaštene vjerovnike. Odgoda može biti opća, koja obuhvaća sve vjerovnike, ili ograničena, koja obuhvaća jednog ili više pojedinačnih vjerovnika, u skladu s nacionalnim pravom.
3. Stavak 2. ne primjenjuje se na nepodmirena potraživanja radnika osim ako i u mjeri koliko države članice drugim sredstvima osiguravaju da je plaćanje tih potraživanja zajamčeno na razini zaštite koja je barem jednaka onoj danoj prema relevantnom nacionalnom pravu koje prenosi Direktivu 2008/94/EZ.
4. Države članice ograničavaju trajanje odgode provedbe ovrhe na razdoblje od najviše četiri mjeseca.
5. Države članice ipak mogu omogućiti sudskim ili upravnim tijelima produljenje prvotnog trajanja odgode provedbe ovrhe ili odobriti novu odgodu provedbe ovrhe na zahtjev dužnika ili vjerovnika. Takvo produljenje ili novo razdoblje odgode provedbe ovrhe može se odobriti samo ako postoje dokazi:
 - (a) o relevantnom napretku u pregovorima o planu restrukturiranja; i
 - (b) o tome da nastavak odgode provedbe ovrhe ne utječe nepravedno na prava ili interese bilo koje zahvaćene strane.
6. Sva dodatna produljenja odobravaju se samo ako su ispunjeni uvjeti navedeni u točkama (a) i (b) stavka 5. i ako okolnosti slučaja ukazuju na veliku vjerojatnost donošenja plana restrukturiranja.
7. Ukupno trajanje odgode provedbe ovrhe, uključujući produljenja i obnavljanja, ne smije premašiti dvanaest mjeseci.
8. Države članice osiguravaju da sudska ili upravna tijela mogu u cijelosti ili djelomično ukinuti odgodu provedbe ovrhe:
 - (a) ako postane očito da dio vjerovnika koji prema nacionalnom pravu mogu blokirati donošenje plana restrukturiranja ne podupiru nastavak pregovora; ili
 - (b) na zahtjev dužnika ili upravitelja u području restrukturiranja.
9. Države članice osiguravaju da, kada je pojedinačni vjerovnik ili jedna kategorija vjerovnika nepravedno oštećena ili bi bila nepravedno oštećena odgodom provedbe

ovrhe, sudsko ili upravno tijelo može odlučiti da ne odobri odgodu provedbe ovrhe ili može ukinuti odgodu provedbe ovrhe koja je već odobrena u pogledu tog vjerovnika ili kategorije vjerovnika na zahtjev predmetnog vjerovnika.

Članak 7.

Posljedice odgode provedbe ovrhe

1. Kada obveza dužnika da podnese zahtjev za pokretanje stečajnog postupka prema nacionalnom pravu proizlazi tijekom razdoblja odgode provedbe ovrhe, obveza se obustavlja za vrijeme trajanja odgode.
2. Opća odgoda kojom su obuhvaćeni svi vjerovnici sprječava pokretanje stečajnog postupka na zahtjev jednog ili više vjerovnika.
3. Države članice mogu odstupiti od stavka 1. ovog članka kada je dužnik nelikvidan i stoga ne može platiti svoje dugove koji stižu na naplatu tijekom razdoblja odgode. U tom slučaju države osiguravaju da se postupci restrukturiranja ne okončavaju automatski te da nakon ocjene izgleda za postizanje sporazuma o uspješnom planu restrukturiranja unutar razdoblja odgode sudsko ili upravno tijelo može odlučiti odgoditi pokretanje stečajnog postupka i zadržati prednosti odgode provedbe ovrhe.
4. Države članice osiguravaju da tijekom razdoblja odgode vjerovnici na koje se odgoda primjenjuje ne smiju obustaviti provedbu ili raskinuti, ubrzati ili na bilo koji drugi način modificirati izvršive ugovore na štetu dužnika za dugove koji su nastali prije odgode. Države članice mogu ograničiti primjenu odredbi na osnovne ugovore koji su potrebni da bi se nastavio svakodnevni rad poslovanja.
5. Države članice osiguravaju da vjerovnici ne smiju obustaviti provedbu ili raskinuti, ubrzati ili na bilo koji drugi način modificirati izvršive ugovore na štetu dužnika putem ugovornih klauzula koje sadržavaju odredbe za takve mjere isključivo zbog ulaska dužnika u pregovore o restrukturiranju, tražene odgode provedbe ovrhe, odobrenja odgode kao takve ili u svim sličnim slučajevima povezanim s odgodom.
6. Države članice osiguravaju da ništa ne sprječava dužnika da u normalnom tijeku poslovanja plaća potraživanja nezahvaćenih vjerovnika ili obveze koje im duguje te potraživanja zahvaćenih vjerovnika koja nastanu nakon odobrenja odgode i koja nastave nastajati tijekom razdoblja odgode.
7. Države članice ne zahtijevaju da dužnici podnesu zahtjev za stečajnim postupkom ako razdoblje odgode istekne bez sklopljenog ugovora o planu restrukturiranja, osim ako nisu ispunjeni ostali uvjeti za podnošenje tog zahtjeva prema nacionalnom pravu.

Poglavlje 3.

Plan restrukturiranja

Članak 8.

Sadržaj planova restrukturiranja

1. Države članice osiguravaju da planovi restrukturiranja predani za potvrdu sudskog ili upravnog tijela sadržavaju barem sljedeće informacije:
 - (a) identitet dužnika ili dužnikova poslovanja za koje se predlaže plan restrukturiranja;
 - (b) procjenu trenutčne vrijednosti dužnika ili dužnikova poslovanja kao i obrazloženu izjavu o uzrocima i razmjeru financijskih poteškoća dužnika;
 - (c) identitet zahvaćenih strana, bilo da su pojedinačno imenovani ili opisani upućivanjem na jednu ili više kategorija dugovanja, kao i njihova potraživanja ili interesi koji su obuhvaćeni planom restrukturiranja;
 - (d) kategorije u koje su smještene zahvaćene strane u svrhu donošenja plana, zajedno s obrazloženjem kategorizacije te informacije o odgovarajućim vrijednostima vjerovnika i članova u svakoj kategoriji;
 - (e) identitet nezahvaćenih strana, bilo da su pojedinačno imenovane ili opisane upućivanjem na jednu ili više kategorija dugovanja, zajedno s izjavom o razlozima zašto se ne predlaže utjecaj na njih;
 - (f) uvjete plana, uključujući između ostalog:
 - (i) njegovo predloženo trajanje;
 - (ii) bilo koji prijedlog kojim su dugovi reprogramirani ili ih se vjerovnik odriče ili su pretvoreni u druge oblike obaveza;
 - (iii) bilo koje novo financiranje koje se očekuje kao dio plana restrukturiranja;
 - (g) mišljenje ili obrazloženu izjavu osobe odgovorne za predlaganje plana restrukturiranja čime se objašnjava zašto je poslovanje održivo, kako provedba predloženog plana vjerojatno rezultira izbjegavanjem stečaja dužnika te vraćanjem njegove dugoročne održivosti te navodi i očekivane nužne preduvjete za njegov uspjeh.
2. Države članice stvaraju model za planove restrukturiranja koji su dostupni na internetu. Taj model sadržava barem informacije potrebne prema nacionalnom pravu i pruža opće, ali praktične informacije o uporabi modela. Model treba biti dostupan na službenom jeziku ili jezicima države članice. Države članice nastoje omogućiti dostupnost modela i na ostalim jezicima, posebno na jezicima koji se upotrebljavaju u međunarodnom poslovanju. Treba biti osmišljen na način da može biti prilagođen potrebama i okolnostima svakog slučaja.
3. Strane mogu birati žele li upotrijebiti model plana restrukturiranja.

Članak 9.

Donošenje plana restrukturiranja

1. Države članice osiguravaju da sve zahvaćene strane imaju pravo glasa o donošenju plana restrukturiranja. Države članice također mogu dati takvo pravo glasa i zahvaćenim nositeljima udjela u skladu s člankom 12. stavkom 2.

2. Države članice također osiguravaju da se zahvaćene strane tretiraju u zasebnim kategorijama koje održavaju kriterije formiranja kategorija. Kategorije se formiraju na takav način da svaka kategorija obuhvaća potraživanja ili interese s pravima koja su dovoljno slična da bi se opravdalo doživljavanje članova kategorije homogenom grupom sa zajedničkim interesom. Osigurana i neosigurana potraživanja moraju se tretirati barem u zasebnim kategorijama z svrhu donošenja plana restrukturiranja. Države članice također mogu osigurati da se radnici tretiraju u zasebnim kategorijama.
3. Formiranje kategorija pregledava sudsko ili upravno tijelo kada se podnosi zahtjev za potvrdu plana restrukturiranja.
4. Smatra se da su zahvaćene strane donijele plan restrukturiranja pod uvjetom da se u pojedinoj i svakoj kategoriji dobije većina iznosa njihovih potraživanja ili interesa. Države članice određuju traženu većinu za donošenje plana restrukturiranja koja u svakom slučaju nije veća od 75 % od iznosa potraživanja ili interesa u svakoj kategoriji.
5. Države članice mogu odrediti da glasovanje o donošenju plana restrukturiranja bude u obliku savjetovanja i dogovora potrebne većine zahvaćenih strana.
6. Kada se ne postigne potrebna većina u jednoj ili više kategorija koje se ne slažu, plan se i dalje može potvrditi ako zadovoljava zahtjeve nadglasavanja među kategorijama koji su određeni u članku 11. u nastavku.

Članak 10.

Potvrda plana restrukturiranja

1. Države članice osiguravaju da sljedeći planovi restrukturiranja mogu postati obvezujući za strane samo ako ih potvrđuje sudsko ili upravno tijelo:
 - (a) planovi restrukturiranja koji utječu na interese zahvaćenih strana koje se ne slažu;
 - (b) planovi restrukturiranja za novo financiranje.
2. Države članice osiguravaju da su uvjeti u kojima sudsko ili upravno tijelo može potvrditi plan restrukturiranja jasno određeni i da uključuju najmanje sljedeće:
 - (a) plan restrukturiranja donesen je u skladu s člankom 9. i o njemu su obaviješteni svi poznati vjerovnici na koje on vjerojatno utječe;
 - (b) plan restrukturiranja u skladu je s ispitivanjem najboljeg interesa vjerovnika;
 - (c) svako novo financiranje nužno je za provedbu plana restrukturiranja i ne oštećuje nepravedno interese vjerovnika.
3. Države članice osiguravaju da sudska ili upravna tijela mogu odbiti potvrditi plan restrukturiranja kada taj plan nema opravdane izgleda za sprječavanje stečaja dužnika i osiguravanje održivosti poduzeća.
4. Države članice osiguravaju da se, kada je potrebna potvrda sudskog ili upravnog tijela da bi plan restrukturiranja postao obvezujući, odluka donosi bez nepotrebnog

odgađanja nakon podnošenja zahtjeva za potvrdom te u svakom slučaju u roku od 30 dana nakon podnošenja zahtjeva.

Članak 11.

Nadglasavanje među kategorijama

1. Države članice osiguravaju da sudsko ili upravno tijelo na prijedlog dužnika ili vjerovnika uz slaganje dužnika može potvrditi plan restrukturiranja koji nije odobrila svaka i sve kategorije zahvaćenih strana te da takav plan postaje obvezujući za jednu ili više nesuglasnih kategorija kada plan restrukturiranja:
 - (a) ispunjava zahtjeve članka 10. stavka 2.;
 - (b) ima odobrenje barem jedne kategorije zahvaćenih vjerovnika, osim kategorije nositelja udjela i bilo koje druge kategorije koja, nakon vrednovanja poduzeća, ne bi primila bilo kakvo plaćanje ili drugu naknadu ako je primijenjeno uobičajeno rangiranje likvidacijskih prioriteta;
 - (c) odgovara pravilu apsolutnog prioriteta.
2. Države članice mogu imati različit minimalan broj zahvaćenih strana koje su potrebne za odobrenje plana navedenog u točki (b) stavka 1.

Članak 12.

Nositelji udjela

1. Države članice osiguravaju da kada postoji vjerojatnost stečaja dioničari i ostali nositelji udjela s interesima kod dužnika ne mogu neopravdano spriječiti donošenje ili provedbu plana restrukturiranja koji bi vratio održivost poslovanja.
2. Za postizanje cilja stavka 1. države članice mogu odrediti da nositelji udjela sami čine jednu ili više posebnih kategorija i da im se daje pravo glasa o donošenju planova restrukturiranja. U tom slučaju donošenje i potvrda planova restrukturiranja moraju biti podložni mehanizmu nadglasavanja među kategorijama određenom u članku 11.

Članak 13.

Vrednovanje koje provodi sudsko ili upravno tijelo

1. Sudsko ili upravno tijelo određuje likvidacijsku vrijednost kada se plan restrukturiranja osporava na temelju navodnog kršenja najboljeg interesa vjerovnika.

2. Vrijednost poduzeća određuje sudsko ili upravno tijelo na temelju vrijednosti poduzeća kao društva s trajnim poslovanjem u sljedećim slučajevima:
 - (a) kada je nadglasavanje među kategorijama potrebno za donošenje plana restrukturiranja;
 - (b) kada se plan restrukturiranja osporava na temelju navodnog kršenja pravila apsolutnog prioriteta.
3. Države članice osiguravaju da su imenovani valjano kvalificirani stručnjaci za pomoć sudskom ili upravnom tijelu, za svrhe vrednovanja, kada je to potrebno i prikladno, uključujući kada vjerovnik osporava vrijednost kolaterala.
4. Države članice osiguravaju da osporavanja navedena u stavcima 1., 2. i 3. mogu biti podnesena sudskom ili upravnom tijelu kojemu je plan restrukturiranja upućen na potvrđivanje ili u kontekstu žalbe na odluku o potvrdi plana restrukturiranja.

Članak 14.

Učinci plana restrukturiranja

1. Države članice osiguravaju da su planovi restrukturiranja koje potvrđuje sudsko ili upravno tijelo obvezujući za svaku uključenu stranu navedenu u planu.
2. Na vjerovnike koji nisu uključeni u donošenje plana restrukturiranja plan neće utjecati.

Članak 15.

Žalbe

1. Države članice osiguravaju da se na odluku o potvrdi plana restrukturiranja koju donese sudsko tijelo može uložiti žalba višem sudskom tijelu i da se na odluku o potvrdi plana restrukturiranja koju donese upravno tijelo može uložiti žalba sudskom tijelu.
2. Žalba se rješava na ubrzani način.
3. Žalba protiv odluke kojom se potvrđuje plan restrukturiranja nema suspenzivan učinak na provedbu tog plana.
4. Kada se žalba potvrdi prema stavku 3., države članice osiguravaju da sudsko tijelo može ili:
 - (a) ukinuti plan restrukturiranja; ili
 - (b) potvrditi plan i dati monetarnu naknadu nesuglasnim vjerovnicima koju plaća dužnik ili dužnici koji su dali svoj glas za plan.

POGLAVLJE 4.

Zaštita novog financiranja, privremenog financiranja i ostalih transakcija povezanih s restrukturiranjem

Članak 16.

Zaštita novog i privremenog financiranja

1. Države članice osiguravaju da se novo financiranje i privremeno financiranje potiču i štite na odgovarajući način. Novo i privremeno financiranje posebno se ne proglašava ništavnim, poništivim ili neprovedivim jer je to čin koji ima štetan utjecaj na opće tijelo vjerovnika u kontekstu naknadnih stečajnih postupaka, osim ako su takve transakcije provedene s namjerom prijevare ili u lošoj namjeri.
2. Države članice mogu dati davateljima novog ili privremenog financiranja pravo na primanje plaćanja s prioritetom u kontekstu naknadnih procesa likvidacije u odnosu na ostale vjerovnike koji bi inače imali prioritetna ili jednaka potraživanja novca ili imovine. U tim slučajevima države članice rangiraju novo financiranje i privremeno financiranje kao prioritetno barem u odnosu na uobičajene neosigurane vjerovnike.
3. Davatelji novog financiranja i privremenog financiranja u procesu restrukturiranja izuzeti su od građanskopravne, upravne i kaznene odgovornosti u kontekstu naknadne nesolventnosti dužnika, osim ako je to financiranje dano s namjerom prijevare ili u lošoj namjeri.

Članak 17.

Zaštita ostalih transakcija povezanih s restrukturiranjem

1. Države članice osiguravaju da se transakcije koji se provode za napredak pregovora o planu restrukturiranja koje potvrđuje sudsko ili upravno tijelo ili koje su usko povezane s tim pregovorima ne proglašavaju ništavnima, poništivima ili neprovedivima kao radnje štetne za opće tijelo vjerovnika u kontekstu naknadnih stečajnih postupaka, osim ako su takve transakcije provedene s namjerom prijevare ili u lošoj namjeri.
2. Transakcije koje imaju zaštitu iz stavka 1. obuhvaćaju:
 - (a) plaćanje razumnih naknada i troškova pregovaranja, usvajanja, potvrđivanja ili provođenja plana restrukturiranja;
 - (b) plaćanje razumnih naknada i troškova kojima se traži stručni savjet povezan s bilo kojim aspektom plana restrukturiranja;
 - (c) isplaćivanje plaća radnicima za već provedeni posao;
 - (d) sva ostala potrebna i razumna plaćanja i izdaci nastali u uobičajenom tijeku poslovanja;

- (e) transakcije poput novog kredita, financijskih doprinosa ili djelomičnih prijenosa imovine izvan uobičajenog tijeka poslovanja nastali u promišljanju i uskoj povezanosti s pregovorima za plan restrukturiranja.
3. Države članice mogu zahtijevati da transakcije navedene u točki (e) stavka 2. odobri upravitelj u području restrukturiranja ili sudsko ili upravno tijelo da bi se ostvarila zaštita navedena u stavku 1.
4. Države članice osiguravaju i da se sve transakcije, plaćanja, zamjene duga, jamstva ili osiguranja koja se provode za daljnju provedbu plana restrukturiranja koju potvrđuje sudsko ili upravno tijelo ili koje su usko povezane s takvom provedbom ne proglašavaju ništavnima, poništivima ili neprovedivima kao radnje štetne za opće tijelo vjerovnika u kontekstu naknadnih stečajnih postupaka, osim ako su takve transakcije provedene s namjerom prijevare ili u lošoj namjeri, bez obzira na to jesu li se te transakcije smatrale dijelom uobičajenog poslovanja.

POGLAVLJE 5.

Dužnosti direktora povezane s pregovorima o planu preventivnog restrukturiranja

Članak 18.

Dužnosti direktora

Države članice donose pravila kojima se osigurava da kada postoji vjerojatnost stečaja direktori imaju sljedeće obveze:

- (a) poduzimanje neposrednih koraka za smanjenje gubitaka za vjerovnike, radnike, dioničare i ostale dionike;
- (b) uzimanje u obzir interesa vjerovnika i ostalih dionika;
- (c) poduzimanje razumnih koraka za izbjegavanje stečaja;
- (d) izbjegavanje namjernih radnji ili radnji iz krajnje nepažnje kojima se ugrožava održivost poslovanja.

GLAVA III.

DRUGA PRILIKA ZA PODUZETNIKE

Članak 19.

Pristup razrješenju

1. Države članice osiguravaju da se dugovi prezaduženih poduzetnika mogu u potpunosti razriješiti u skladu s ovom Direktivom.

2. Države članice u kojima je potpuno razrješenje od duga uvjetovano time da poduzetnik djelomično otplati dug osiguravaju da je povezana obveza otplate temeljena na pojedinačnoj situaciji poduzetnika i prije svega razmjerna njegovom ili njezinom raspoloživom prihodu tijekom razdoblja davanja razrješnice.

Članak 20.

Razdoblje davanja razrješnice

1. Vremensko razdoblje nakon kojeg prezaduženi poduzetnici mogu biti u potpunosti razriješeni od svojih dugova ne smije biti dulje od tri godine počevši od:
 - (a) datuma kada je sudsko ili upravno tijelo donijelo odluku o zahtjevu za pokretanjem tog postupka, u slučaju postupka koji završava likvidacijom imovine prezaduženog poduzetnika; ili
 - (b) datuma kada je započela provedba plana otplate, u slučaju postupka koji uključuje plan otplate.
2. Države članice osiguravaju da su po isteku razdoblja davanja razrješnice prezaduženi poduzetnici razriješeni od svojih dugova bez potrebe za ponovnim podnošenjem zahtjeva sudskom ili upravnom tijelu.

Članak 21.

Razdoblje zabrane

Države članice osiguravaju da kada prezaduženi poduzetnik dobije razrješenje od duga u skladu s ovom Direktivom sve zabrane u vezi s osnivanjem ili obavljanjem djelatnosti, poslovanja, obrta ili zanimanja koje su povezane s prezaduženošću poduzetnika prestaju važiti najkasnije s krajem razdoblja davanja razrješnice, bez potrebe za ponovnim podnošenjem zahtjeva sudskom ili upravnom tijelu.

Članak 22.

Ograničenja

1. Odstupanjem od članaka 19., 20. i 21. države članice mogu zadržati ili uvesti odredbe kojima se ograničava pristup razrješenju ili se određuju dulja razdoblja za dobivanje potpunog razrješenja ili dulja razdoblja zabrane u određenim dobro utvrđenim okolnostima i kada su takva ograničenja opravdana općim interesom, posebno:
 - (a) kada je prezaduženi poduzetnik djelovao na nepošten način ili u lošoj namjeri prema vjerovnicima dok je postajao prezadužen ili tijekom naplate dugovanja;
 - (b) kada se prezaduženi poduzetnik ne pridržava plana otplate ili bilo kojih ostalih zakonskih obveza kojima se štite interesi vjerovnika;
 - (c) u slučaju zlouporabe postupaka razrješenja;

- (d) u slučaju ponovljenog zahtjeva za postupak razrješenja u određenom vremenskom razdoblju.
2. Države članice mogu osigurati dulje razdoblje davanja razrješnice u slučajevima kada je glavno mjesto stanovanja prezaduženog poduzetnika isključeno iz mogućnosti realizacije imovine da bi se osigurala sredstva za život prezaduženog poduzetnika i njegove obitelji.
 3. Države članice mogu iz razrješenja isključiti specifične kategorije dugova poput osiguranih dugova ili dugova koji proizlaze iz kaznenopravnih sankcija ili delikatanne odgovornosti, ili odrediti dulje razdoblje davanja razrješnice kada su takva isključenja ili dulja razdoblja opravdana općim interesom.
 4. Odstupanjem od članka 21. države članice mogu dati dulja ili neodređena razdoblja zabrane kada je prezaduženi poduzetnik član profesije na koju se primjenjuju posebna etička pravila ili kada je zabrane odredio sud tijekom kaznenog postupka.

Članak 23.

Konsolidacija postupaka povezanih s profesionalnim i osobnim dugovima

1. Države članice osiguravaju da se, kada prezaduženi poduzetnik ima profesionalne dugove koji nastaju tijekom obavljanja njegove djelatnosti, poslovanja, obrta ili zanimanja kao i osobni dugovi koji nastanu izvan tih aktivnosti, svi dugovi tretiraju u jedinstvenom postupku u svrhu dobivanja razrješenja.
2. Države članice mogu odstupiti od stavka 1. i odrediti da se profesionalni i osobni dugovi moraju rješavati u zasebnim postupcima pod uvjetom da ti postupci mogu biti koordinirani u svrhu dobivanja razrješenja u skladu s ovom Direktivom.

GLAVA IV.

Mjere za povećanje učinkovitosti restrukturiranja, stečaja i druge prilike

Članak 24.

Sudska i upravna tijela

1. Države članice osiguravaju da članovi sudskih i upravnih tijela koji se bave pitanjima restrukturiranja, stečaja i druge prilike primaju početnu i daljnju obuku do razine koja odgovara njihovim odgovornostima.
2. Ne dovodeći u pitanje pravnu neovisnost i razlike u organizaciji sudstva diljem Unije, u predmetima restrukturiranja, stečaja i druge prilike koje rješavaju sudska tijela, države članice osiguravaju da se ti predmeti rješavaju na učinkovit način koji osigurava brzu obradu postupaka i da članovi sudstva zaduženi za te predmete imaju nužnu stručnost i specijalizaciju.

Članak 25.

Upravitelji u području restrukturiranja, stečaja i druge prilike

1. Države članice osiguravaju da izmiritelji, stečajni upravitelji i ostali upravitelji imenovani u predmetima restrukturiranja, stečaja i druge prilike primaju potrebnu početnu i daljnju obuku da bi se osiguralo da se njihova usluga pruža na učinkovit, nepristran, nezavisan i stručan način u odnosu na strane.
2. Države članice trebaju upotrijebiti sva prikladna sredstva kako bi potakle stvaranje i pridržavanje dobrovoljnih kodeksa ponašanja upravitelja u području restrukturiranja, stečaja i druge prilike, kao i drugih učinkovitih mehanizama nadzora u pogledu pružanja tih usluga.

Članak 26.

Imenovanje upravitelja u području restrukturiranja, stečaja i druge prilike

1. Države članice osiguravaju da je u pogledu imenovanja, razrješenja i davanja ostavke upravitelja u području restrukturiranja, stečaja i druge prilike postupak jasan, predvidljiv i pošten te da posebno ispunjava zahtjeve navedene u stavcima 2., 3. i 4.
2. Države članice osiguravaju da su uvjeti za podobnost i osnove na temelju kojih stečajni upravitelj može biti nepodoban za imenovanje jasni i transparentni.
3. Kada upravitelje u području restrukturiranja, stečaja i druge prilike imenuje sudsko ili upravno tijelo, države članice osiguravaju da su kriteriji koji se tiču načina na koji sudsko ili upravno tijelo odabire tog upravitelja jasni i transparentni. U odabiru upravitelja u području restrukturiranja, stečaja i druge prilike za određeni slučaj dužna pažnja treba posvetiti iskustvu i stručnosti upravitelja. Kada je to prikladno, dužnici i vjerovnici savjetuju se o odabiru upravitelja.
4. U postupcima restrukturiranja i stečaja s prekograničnim elementima, dužna pažnja posvećuje se sposobnosti upravitelja da komunicira i surađuje sa stranim stečajnim upraviteljima i sudskim ili upravnim tijelima te sa svojim ljudskim i upravnim resursima.

Članak 27.

Nadzor i plaćanje upravitelja u području restrukturiranja, stečaja i druge prilike

1. Države članice određuju odgovarajuće nadzorne i regulatorne strukture za osiguranje da se rad upravitelja u području restrukturiranja, stečaja i druge prilike nadzire na prikladan način. Nadzor i regulacija također moraju uključivati odgovarajući i učinkovit mehanizam za sankcioniranje upravitelja koji nisu ispunili svoje dužnosti.

2. Države članice osiguravaju i da naknade koje naplaćuju upravitelji u području restrukturiranja, stečaja i druge prilike podliježu pravilima koja potiču pravovremeno i učinkovito okončanje postupaka uzimajući u obzir složenost slučaja. Države članice osiguravaju i da odgovarajući postupci s ugrađenim zaštitama osiguravaju da se svi sporovi o plaćanju naknada mogu pravodobno riješiti.

Članak 28.

Uporaba elektroničkih sredstava komunikacije

1. Države članice osiguravaju da se sljedeće radnje mogu provesti elektronički, uključujući u prekograničnim situacijama:
 - (a) podnošenje zahtjeva za potraživanja;
 - (b) podnošenje zahtjeva za planove restrukturiranja ili otplate kod nadležnih sudskih ili upravnih tijela;
 - (c) obavijesti vjerovnicima;
 - (d) glasovanje o planu restrukturiranja;
 - (e) ulaganje žalbe.

GLAVA V.

Nadzor postupaka restrukturiranja, stečaja i razrješenja

Članak 29.

Prikupljanje podataka

1. Da bi se došlo do pouzdane godišnje statistike, države članice prikupljaju i agregiraju podatke na razini države članice za:
 - (a) broj postupaka koji su započeti, na čekanju i riješeni, raspoređenih prema:
 - (i) postupcima preventivnog restrukturiranja;
 - (ii) stečajnim postupcima poput postupaka likvidacije;
 - (iii) postupcima koji vode do potpunog razrješenja od duga za fizičke osobe;
 - (b) trajanje postupaka za početak isplate, razdvojeno prema vrstama postupaka (postupci preventivnog restrukturiranja, stečajni postupci, postupci razrješenja);
 - (c) udio svake vrste ishoda za svaki postupak restrukturiranja ili stečaja, uključujući broj postupaka za koje je podnesen zahtjev, ali koji još nisu započeti zbog nedostatka dostupnih sredstava u dužnikovoj imovini.
 - (d) prosječne troškove u eurima koje u svim postupcima dodjeljuje sudsko ili upravno tijelo;

- (e) stope povrata zasebno za osigurane i neosigurane vjerovnike kao i broj postupaka s nula ili ne više od dva posto ukupne stope povrata s obzirom na svaku vrstu postupka navedenu u točki (a);
- (f) broj dužnika podložnih postupcima navedenima u točki (a) alineji (i) koji su u roku od tri godine od završetka takvih postupaka podložni nekom od postupaka navedenih u točki (a) alineji (i) i točki (a) alineji (ii);
- (g) broj dužnika koji su nakon provedenog postupka iz točke (a) alineje (iii) ovog stavka podložni takvim postupcima ili drugim postupcima navedenima u točki (a) ovog stavka.

U svrhu točke (e) prvog podstavka stope povrata slijede nakon troškova, a polja anonimnih podataka pokazuju i konačnu stopu povrata i stopu povrata prema razdoblju povrata.

2. Države članice analiziraju statistiku navedenu u stavku 1.:
 - (a) prema veličini uključenih dužnika i prema broju radnika;
 - (b) prema tome jesu li dužnici fizičke ili pravne osobe;
 - (c) u pogledu razrješenja i gdje se to razlikovanje provodi prema nacionalnom pravu, prema tome utječu li postupci samo na poduzetnike ili na sve fizičke osobe.
3. Države članice sastavljaju statistiku iz agregiranih podataka navedenih u stavcima 1. i 2. za cijele kalendarske godine koje završavaju 31. prosinca svake godine, počevši s prikupljenim podacima za prvu cijelu kalendarsku godinu nakon [*datum početka primjene provedbenih mjera*]. Ti se statistički podaci dostavljaju Komisiji godišnje na temelju standardnog obrasca za prijenos podataka do 31. ožujka kalendarske godine nakon godine za koju se prikupljaju podaci.
4. Komisija uspostavlja obrazac za prijenos podataka naveden u stavku 3. provedbenim aktima. Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 30. stavka 2.

Članak 30.

Odbor

1. Komisiji pomaže Odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.

GLAVA VI.

Završne odredbe

Članak 31.

Odnos prema ostalim aktima

1. Ovom Direktivom ne dovode se u pitanje sljedeći akti:
 - (a) Direktiva 98/26/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru vrijednosnih papira⁸⁰;
 - (b) Direktiva 2002/47/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o financijskom kolateralu⁸¹; i
 - (c) Uredba (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju⁸².
2. Ovom Direktivom ne dovode se u pitanja prava radnika koja su zajamčena Direktivama 98/59/EZ, 2001/23/EZ, 2002/14/EZ, 2008/94/EZ i 2009/38/EZ.

Članak 32.

Izmjena Direktive 2012/30/EU

U članku 45. Direktive 2012/30/EU dodaje se sljedeći stavak 4.:

„4. Države članice odstupaju od članka 19. stavka 1., članka 29., članka 33., članka 34., članka 35., članka 40. stavka 1. točke (b), članka 41. stavka 1 i članka 42. u mjeri i za razdoblje dok su ta odstupanja nužna za uspostavu okvira preventivnog restrukturiranja navedenog u Direktivi ... Europskog parlamenta i Vijeća [o okvirima preventivnog restrukturiranja i druge prilike]*.

* Direktiva (...) Europskog parlamenta i vijeća o okvirima preventivnog restrukturiranja i druge prilike (SL ...).”

Članak 33.

Klauzula o preispitivanju

Najkasnije [*pet godina od datuma početka primjene mjera provedbe*] i svakih sedam godina nakon toga Komisija Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru predstavlja izvješće o primjeni ove Direktive, uključujući trebaju li se razmotriti dodatne mjere za konsolidiranje i ojačavanje pravnog okvira restrukturiranja, stečaja i druge

⁸⁰ Direktiva 98/26/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 1998. o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru vrijednosnih papira, SL L 166, 11.6.1998., str. 45.

⁸¹ Direktiva 2002/47/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. lipnja 2012. o financijskom kolateralu, SL L 168, 27.6.2002., str. 43.

⁸² Uredba (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju, SL L 201, 27.7.2012., str. 1.

prilike.

Članak 34.

Provedba

1. Države članice donose i objavljuju zakone, propise i upravne odredbe potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije do [*dvije godine od datuma stupanja ove Direktive na snagu*]. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba.

Države članice primjenjuju te odredbe od [*dvije godine od datuma stupanja ove Direktive na snagu*], uz iznimku odredbi kojima se provodi Glava IV. koje se primjenjuju od [*tri godine od datuma stupanja ove Direktive na snagu*].

Kada države članice donose ove odredbe, te odredbe prilikom njihove službene objave sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takvo upućivanje. Države članice određuju načine tog upućivanja.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 35.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 36.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu

Za Europski parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik